De Hervormer.

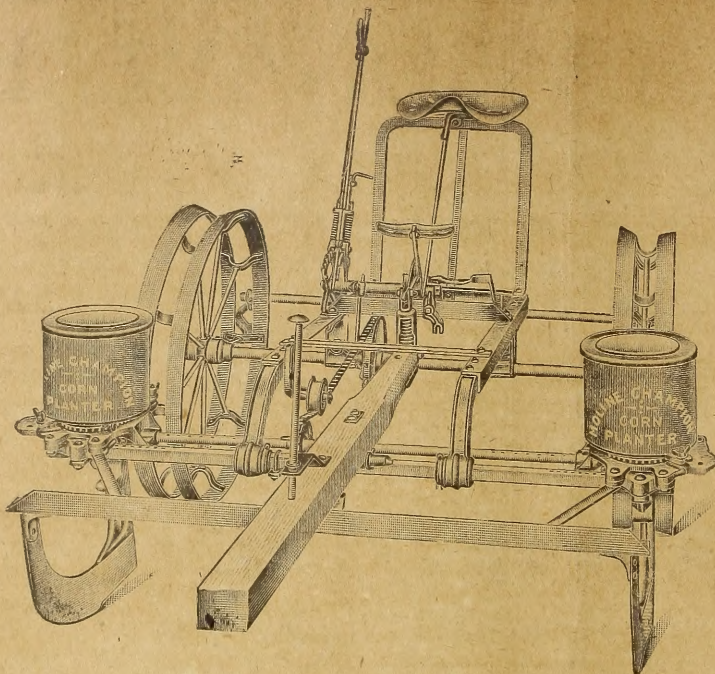
Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

„De poorten der hel zullen haar niet overweldigen."

No. 3. PRETORIA, 15 SEPTEMBER 1921. JAARGANG XIII

Gedrukt door Wallach's Drukkerij, Beperkt. Aan het Hoofdpostkantoor als Nieuwsblad geregistreerd

Uw Mielie Oogst

Is iets om naar uit te zien—of het groter of kleiner zal zijn dan 't laatste seizoen. Natuurlik, na de tijd en werk eraan besteed, ziet U uit naar een grote oogst, een passend loon aan het einde van het seizoen. De oogst hangt af van de wijze waarop het zaad gezaaid wordt. Zovele machines zijn nu op de markt, dat de boer het moeilik vindt precies te weten welke hem de beste resultaten zal leveren. Geen mieliekweker—groot of klein—kan een beter of meer geschikte Planter verkrijgen dan de

„CHAMPION"

Het werkt effektievelik met enig zaad, al is het ook gemengd. Het is zo gebouwd dat het vanzelf verandert naar de onregelmatigheid van het zaad, zodat grote, kleine, platte en ronde mielies met gelijke gemakkelikheid geplant kunnen worden. Het heeft het gewone valklepbeginsel voor 't uitdelen van het zaad—geen kneuzing. Sterkte, stevigheid, werking en volkomen bevrediging. Waarschijnlik heeft geen ander Landbouwwerktuig hetzelfde bekende en wonderlike sukses behaald als de CHAMPION Planter. Duizenden zijn verkocht in Zuidafrika, en al de voornaamste mielieboeren gebruiken haar, en zij is nog nooit overtroffen in enige veldbeproeving. Schrijft om Planter Katalogus aan

---

Malcomess & Co., Ltd.

Oost Londen en Durban.

Gij telt uw levenskwellingen—leer ook uw zegeningen te tellen!

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch Hervormde Kerk.

Onder Redaktie van de Predikanten van de Ned. Herv. Kerk.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de Redaktie betreffende te zenden aan

Ds. JAC. VAN BELKUM, Heidelberg.

Voor 't plaatsen van **Advertentien,** schrijf aan de Uitgevers, **Bus, 389, Pretoria.** Familieberichten 6d. per regel. Voor staande advertentien voor lange termijn worden prijzen op aanvraag verstrekt.

Intekenprijs: **7/6 per jaargang** vooruitbetaalbaar. Alle abonnementsgelden te zenden aan **de heer H. J. L. Th. ROORDA, P.K. Bus 444, Johannesburg.**

No. 3. PRETORIA, 15 SEPTEMBER 1921. JAARGANG XIII.

SPOTTEND ONGELOOF.

"Zie, zo de Here vensteren in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?"—2 Kon. 7 : 2.

Te lezen: 2 Kon. 6 : 24—7 : 20.

Te zingen: Ps. 68 : 10; Ps. 42 : 5; Gez. 58 : 7; 28 : 5, 6.

De geschiedenis, waaruit ons tekstwoord genomen is, is wél bekend. Gedurende een lange reeks van jaren had er in het land van Israël groot gebrek en bange nood geheerst. En juist die tijd van honger en kommer scheen de koning van Syrië de rechte en geschikste tijd toe om zijn vroegere vijandige plannen tegen het rijk van Israël te hervatten en ten uitvoer te brengen. De God van Israël, zo meende hij, had Zijn volk verlaten en hij de koning van Syrië, zou die God niet meer, gelijk in vroegere krijgstochten tegen het volk van Israël, tot een tegenstander hebben. Hij meende juist in die grote hongersnood een bewijs te mogen zien, dat Jehovah Zijn verbondsvolk had verlaten en daarom besloot hij dan ook onmiddelik tegen het volk van Israël ten strijde op te trekken. Het gelukte hem dan ook werkelik binnen zeer korte tijd door te dringen tot de hoofdstad Samaria. Hij belegerde Samaria en bracht daardoor een allerontzettendste nood onder de reeds van honger stervende inwoners teweeg. Het was reeds zover gekomen, dat men voor de allerellendigste voedingsmiddelen ongehoorde hoge prijzen moest betalen. Ja, de nood was dermate gestegen, dat zelfs moeders haar eigen kinderen slachtten en aten. En in zijn wanhoop gaf de koning Joram bevel om de profeet Eliza te doden, hém achtte hij verantwoordelik voor die ellendige toestand, waarin de belegerde stad verkeerde.

Eliza evenwel wist deze daad van des konings wanhoop van zich af te wenden en kondigde, tot aller verbazing, tegen de volgende dag een goedkope tijd aan en overvloed. En het was naar aanleiding van dit ongelooflik nieuws, dat een zekere hoofdman, die het hoorde, zeide: "Zie zo de Here vensteren in de hemel maakte, om vandaar meel en koren te laten nederregenen, zou die zaak, nl. die plotselinge omkering van hongersnood in de belegerde stad tot zulk een goedkope tijd, kunnen geschieden?" Vandaag grote hongrsnood—een belegerde stad—morgen overvloed! Hoe kan dat?

De uitdrukking "vensteren in de hemel" was waarschijnlik een zinspeling op de zondvloed. De hoofdman wilde zeggen: "Er mocht wel een vloed van meel en koren van de hemel nederdalen, zou het woord van de profeet bevestigd worden." M.a.w. wat de profeet zegt, is gans onmogelik, kan niet geschieden. De hoofdman hield geen rekening met.........de almacht en verbondstrouw van God!

Want, zie, nog aan de avond van diezelfde dag, waarop Eliza zijn profeties woord had gesproken, werd de vervulling daarvan reeds voorbereid. Gij weet, hoe de Syriërs, door schrik aangegrepen, hun legerplaats in de steek lieten en vluchtten, en hoe zulks door vier melaatse mannen werd ontdekt en in de stad geboodschapt. De volgende dag was er overvloed voor de uitgehongerde en stervende inwoners van Samaria. En de ongelovige hoofdman, die door de koning voor de poort geplaatst werd om daar de orde te handhaven onder de naar buiten stromende menigte, kwam in het gedrang en werd vertreden. Met

zijn ogen zag hij de wonderbare vervulling van het profeties woord van Eliza, doch mocht van de geschonken overvloed niet eten. Door zijn ongeloof had hij de zegen verbeurd en het leven zelfs verloren!

"Zie, zo de Here vensteren in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?" In dit woord van de hoofdman hebben wij de taal van het spottend ongeloof. Uitdrukkelik zegt de Godsman: "Hoort het woord des Heren—zo zegt de Here." Maar neen, dit treft de hoofdman niet. Zijn ongeloof spot met de verwachting van Eliza. Wie is Eliza, dat hij het zou weten? De staatsdienaren wisten geen raad; de koning was radeloos; het leger wanhopig; het volk moedeloos en stervend. De toestand was zodanig, dat er, menselikerwijze gesproken, geen uitkomst meer mogelik was—ja, onvoorwaarelike overgave aan de vijand wel, maar ieder wist, dat zulks feitelik zelfmoord betekende. Hoe zou nu de eenvoudige burger Eliza de toestand weten te redden? Vanwaar de grond voor zijn wondere profetie? Was dat woord, die aankondiging van Eliza, niet eigenlik een bitter spotten met de ellendige toestand der arme stervende inwoners van de stad?

Ja, toen Eliza temidden dier hachelike omstandigheden met zijn blijde aankondiging in de Naam des Heren optrad, spotte het vurige ongeloof: "zie, zo de Here vensteren in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?'

En nu, is het niet met ons vaak ook zo? Herhaalt de geschiedenis van de hoofdman zich, helaas! niet dikwerf in ons eigen leven? O, laat de herinnering spreken.........

Ook in ons leven wordt het menigmaal, o, zo donker. En klaagt—of laat mij het liever meer precies uitdrukken: s p o t—dan niet dikwerf het ongeloof, wanneer de redding maar steeds weer uitblijft: "W a a r i s u w G o d ?" Ja, en wanneer wij bouwen willen op Gods onfeilbare beloften, zoekt het ongeloof ook ons vertrouwen dán te ondermijnen met de bittere uitroep: "Zie, zo de Here vensteren in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?" Het ongeloof randt Gods soevereine majesteit aan, want het ontzegt Hem Zijn alvermogen.

Meer nog. Eliza kondigde de juiste tijd van uitkomst en verlossing aan. Hij zeide: "Morgen omtrent deze tijd."

"Morgen omtrent deze tijd"—ja, het gaat immer zo. Wanneer de nood op het hoogst is, dan is ook de uitkomst nabij. Het uitgehongerde Samaria kon het niet langer meer uithouden en juist op het donkerste ogenblik kwam de hoopvolle aankondiging van Eliza: "Morgen omtrent deze tijd." O, het gaat ook ons precies zo in het leven. De levensweg wordt hoe langer hoe eenzamer; het pad hoe langer hoe donkerder; de nood stijgt hoe langer hoe hoger—doch, zie, juist wanneer de wateren aan de lippen komen: juist wanneer ondergang ons bedreigt, dan komt er uitkomst. Vanwaar? Van boven. Naar boven blijft de weg altijd open, hoe ingesloten wij naar alle zijden ook zijn mogen.

Natuurkundigen vertellen ons, dat de nacht het donkerste is even vóór het aanbreken van de dag. Zo ook is het in het leven. En op de nacht volgt toch altijd weer, e n o p g e z e t t e t ij d, de dag! O, vergeet het nooit: de Schepper aller dingen bezit Goddelike wijsheid en almacht. Hij weet, hoe diep de wateren kunnen zijn zonder ons te overstromen. Hij weet, hoe hoog de nood stijgen kan zonder ons te doden. H ij w e e t—troostvolle gedachte, heerlike waarheid!

O, wacht u, dat het spottend ongeloof u niet de zegen uwer beproeving en smart ontrooft. Want aan elke smart en beproeving is daar een Goddelike zegen verbonden. Gods doen is nooit doelloos, Zijn weg met ons nooit zonder een gezegend oogmerk. En juist dit ontneemt alle smart haar prikkel en doet het kind van God temidden der somberste en pijnlikste omstandigheden juichen: "Wat buigt gij u neder, o, mijn ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts en mijn God.' Het geloof, het Godsvertrouwen zingt psalmen zelfs in de nacht,—in de nacht, wanneer het vermetele ongeloof spot: "Nu kan zelfs God niet meer redden." In de nacht—wie als kind aan Gods Vaderhand voort wandelt, vreest geen nacht.

Toen de treurende vrouwen op de opstandingsmorgen naar het graf gingen, dachten zij aan de grote steen, die de toegang tot het graf sloot en vroegen elkander met bange bezorgdheid af: "Wie zal ons de steen van de deur des grafs afwentelen?" En zie, toen zij bij het graf kwamen, was niet alleen de steen reeds afgewenteld, maar ook haar geliefde Heer en Meester opgestaan. Wat uw levensomstandigheden en ervaringen ook zijn mogen, spreek nooit de taal des

ongeloofs: "Zie, zo de Here vensteren in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?"

Ruwe stormen mogen woeden
(en zij zullen woeden!)
Alles om mij heen zij nacht,
God, mijn God zal mij behoeden,
God houdt voor mijn heil de wacht.
Moet ik lang Zijn hulp verbeiden,
Zijne liefde blijft mij leiden:
Door een nacht hoe zwart, hoe dicht,
Voert Hij mij in 't eeuwig licht."—Amen.
D. F. E.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, September 1921.

Waarde Neef Willem!

Moge het u welgaan. Wij zijn door de zegen des Heren allen wel.

De karisterieke eigenaardigheid van de maand Augustus komt nu ook weer duidelik uit. Nu de koude van Julie voorbij is gegaan,zijn de voorjaars winden gekomen. Het waait hard van daag en het stof wordt opgewaaid, zodat in de verte de lucht vol rook en nevel schijnt te zijn.

Ik lees in een Nederlandse Maandschrift: "Stemmen voor Waarheid en Vrede" enige bladzijden getiteld: Pastorale onder onsjes, van Ds. C. F. Gronemeier. In het eerste: "Toespraken in de kerk" wijst hij er op, dat het in de laatste jaren bij toeneming de gewoonte is geworden, dat de consulent in de kerk, dadelik na de zegen het woord neemt, om de scheidenende leraar te danken voor zijn betoonde ijver en te wijzen op de zegen, die hij gedurende zijn korter of langer verblijf in de gemeente gesticht heeft: waarna dan nog meer toespraken volgen in dezelfde geest. "Die gewoonte schijnt zozeer in de smaak te zijn gevallen, dat ik onlangs in 't kerkelik Weekblad als eene uitzondering las, dat een predikant verzocht had in de kerk gene toespraken tot hem te houden. Zou 't niet te wensen zijn, dat meer collega's dat voorbeeld volgden en dat de tegenwoordige gewoonte weldra verzameld werd tot zovele gewoonten, die eenmaal in zwang waren en nu hebben uitgediend? Ziehier wat ik er tegen heb. Zowel bij de intreepreek als bij de afscheidspreek is de gemeente opgekomen ter godsdienstoefening. Het woord Gods moet haar vertolkt worden en de predikant doet dit naar de gelegenheid des tijds zo goed hij kan. Enige toespraken tot hem met wie hij medewerking zoekt, of met wie hij in zijn dienste samewerken moest waren niet ongepast. Ten slotte was het toch altijd de gemeente, wie het laatste woord gold. De gemeente was misschien sterk onder de indruk van 't gehoorde. Zij nam deel in 't gebed, zong het slotlied, ontving de zegen, maakte zich misschien gereed om de leraar: "Dat 's Heeren zegen op u daal" spontaan toe te zingen. Daar weerklinkt plotseling een stem, om een toespraak te houden, en nog één, en nog één, misschien nog meer. Hebben die sprekers ernstig overwogen of hun woord tijdens de godsdienstoefening der gemeente op zijn plaatswas?......Gaat door die toespraken niets van de heiligen indruk, die de afscheidsrede maakte verloren? En dan waaien die toespraken nog over naar de verschillende dagbladen en wekken bij menige lezer eer spot dan achting......Na de intreepreek geeft het nog minder pas eene toespraak te houden. Had bij eene eerste bevestiging een der aanwezige predikanten iets op het hart, dat gezegd moest worden in tegenwoordigheid der gemeente, hij kan het doen na de hand oplegging. Dat de ring blij is, de vacature nu vervuld te zien en dat zij de nieuwe ringbroeder alles goeds in zijn nieuwe werkkring toewenst behoeft, altans in de kerk, niet opzettelik gezegd te worden."

Met dit schrijven van Dr. C. F. Gronemeier, een van de oudste en meest geachte predikanten van Holland stem ik volkomen in. Maakt ook dat de gewoonte van toespraakjes, om te bedanken of te verwelkomen een leraar, niet in de kerk thuis behoren.

De godsdienstoefening is er niet om de leraar maar is er om de gemeente. Zij is en blijft prediking van het Evangelie—aanbidding van God in gebed en lied en mag m.i. niet worden gebruikt om de leraar te prijzen of zijn lof te zingen.

Maar er is nog een bezwaar dat ik heb en wel dit, dat in de regel zulke toespraakjes niet geheel de waarheid doen horen. Wordt een leraar bevestigd in een nieuwe gemeente, dan kan het niet anders of zij wordt geprezen, omdat zij zulk een voortreffelik man heeft gekregen, of hij wordt geluk gewenst omdat hij naar zo 'n trouwe en goede gemeente is beroepen. Maar—een leraar mag in een vorige gemeente gans zeer uitnemend zijn geweest, wie waarborgt hem, dat de nieuwe gemeente dit voor hem ook zal zijn. Elke kerkelike kring heeft zijn eigenaardig stempel, ook elke gemeente en wie voor de eene gemeente goed is, is misschien in een andere een 'n mislukking. Omgekeerd kan een man nog zo goed in zekere gemeente werk gedaan hebben, het

is en blijft altijd mogelik dat zijn karakter elders blijkt niet geschikt te zijn. Daarom meen ik, dat bij intreediensten het beter is om liever niets te zeggen, omdat men licht te veel zegt, te veel verwachtingen opwekt en teleurstelling volgt.

Bij een afscheid is het gevaar van onwaarheid nog groter. Wanneer een leraar eene gemeente verlaat dan zal men die toespraken zeker niet houden als hij b.v. onsympathiek is geweest of is behandeld, wanneer wat wel eens het geval is, men van weerskanten blij is een band te breken, die kwellend was inplaats van zacht verbindend, wat bij elkander behoort. Bedankjes of betuigingen van leedwezen worden altijd geuit, wanneer de verhouding tussen leraar en gemeente, of tussen ambtsbroeders aangenaam is geweest. Dan gebeurt het zo gemakkelik, dat de sprekers te veel zeggen, te veel prijzen, overdrijven en dat lof en eer gegeven wordt aan de mens, die toch ten slotte niet anders was en mocht zijn, dan een werktuig in Gods hand. Dit past niet in de kerk of in eene godsdienstoefening.

Komt daar dan nog bij, dat de gemeente of andere verenigingen beurzen aanbieden, dan acht ik dit geheel niet in de kerk op zijn plaats. Soms zelfs heeft men de leraar jaren laten sukkelen met een klein salaris, of omdat hij geldelike zorgen had hem zuchtend zijn werk laten doen—en als hij dan heengaat naar een andere plaats, dan stopt men hem een kleinigheid in de hand, wat hij niet weigeren kan of mag en toch onaangenaam hem stemt, omdat hij een fooitje of drinkgeld krijgt, gelijk men een man of vrouw, die iets voor een ander doet, zo 'n fooitje geeft.

Eindelik zijn zulke toespraken en beurzen dikwijls ook pijnlik voor andere leraars, die tegenwoordig zijn en die, al werken zij ook nog zo degelik en goed, dikwijls over het hoofd worden gezien. Immers in het koninkrijk Gods zijn niet zij altijd de werkers die rondtrekken van huis tot huis, die met grote stem en preekstoel gebaren, de grote menigte weten te trekken. Veel meer zijn het de stillen, die geen ophef maken, maar eenvoudig hun werk doen: niet de schreeuwers op de markten, maar de arbeidzame en biddende mannen, die niets anders brengen dan Christus Jezus en dien gekruist.

Ik wil hiermede niet zeggen: dat men een nieuw aangekomen leraar niet zal begroeten, of een scheidende niet mag danken, voor wat hij in Gods kracht deed. Zeker niet, maar als men meent, dat te moeten doen dan niet bij de intree, of afscheid preek in de kerk. Laat men dan in de week in een gemeentelike zamenkomst zulks doen, die speciaal voor dit doel is bijeengeroepen. Maar dan ook daar zich gewacht voor het uitspreken van hoge verwachtingen en het doen van grote beloften aan de leraar, die men niet kan vervullen en waarin de leraar moet te kort schieten. Eveneens mag men ook dan niet in grote woorden de leraar prijzen of de gemeente in de hoogte steken, alsof altijd alles tussen leraar en gemeente o zo heerlik is geweest. Ik kan mij geen leraar voorstellen, die in alles der gemeente voldaan heeft, noch eene gemeente, die altijd voor de leraar een oorzaak van roem is geweest. Laat men toch willen bedenken, dat wij mensen zijn: mensen met deugden, ja, maar ook vol zonden en gebreken, en dat mensen mogelik wel goed zijn in het oog hunner medestervelingen, maar daarom nog niet op de goedkeuring van de Heer der gemeente kunnen rekenen. Ik meen, dat men bij intreepreken of bij afscheidsredenen wel wat meer mag denken aan wat geschreven staat Ps. 12 : 4 "De Heer snijde af alle vleiende lippen, de grootsprekende tong."

Wat Ds. Gronemeier schreef over afscheids en intree preken in Holland zien wij ook hier hoe langer hoe meer gebeuren. Niet alleen in de kerkelike bladen maar ook in de dag en weekbladen voor de wereld en politiek zien we tegenwoordig lange verslagen van zulke gelegenheden. Daarin wordt gezegd of geschreven hoe ernstig de leraar was, hoeveel lof hem werd gebracht door de ringpredikanten, ouderlingen, voorzitters van verenigingen, soms van magistraten en andere hoge heren: wordt gezegd hoeveel beurzen hij ontving en hoe zwaar die beurzen waren. Ik kan deze dingen niet goed verstaan. Het ideal van een Evangeliedienaar is voor mij geschreven in Jesaja 42 : 1, 2 "Ziet mijn knecht dien ik ondersteun: Hij zal niet schreeuwen, noch zijne stem verheffen, noch zijne stem op de straat hooren laten." Een leraar, van wien dit gezegd kan worden heeft niet nodig van mensen aanbevolen of geprezen te worden. Het zij hem genoeg, van de Here geoordeeld te worden, en uit des Heren hand de palm der trouw te ontvangen.

Het zal goed zijn, denk ik, Neef Willem, dat men in deze zware tijden van afval, ongeloof en godsdienstloosheid terugkere in de kerk tot ware eenvoud en dat men de wereld niet navolge in het verheffen van de mens.

Met vriendelike groete,

Uw oom,

SAREL.

BAZAAR'S.

Een lid van een onzer gemeenten vraagt, of het geoorloofd is om bij Nachtmaalstijden bazaars te houden. Hij verwijst naar Johannes 2 : 13-17. De eerste vraag die beantwoord moet worden is deze of de reiniging van de tempel kan worden aangehaald als bewijs, dat geene bazaars mogen gehouden worden. Mijne mening is, dat deze tempelreiniging door iets anders is nodig geworden.

Deuterononium 14 : 24 lezen wij, dat de Israëliet, die zijn tienden naar de tempel bracht deze tienden in zijn woonplaats mocht verkopen, wanneer hij te ver van de tempel woonde, om daar dan weer te kopen wat hij voor zich en voor de dienst nodig oordeelde. In Maleachi 3 : 10 wordt aan Israël na de ballingschap geboden de tienden te brengen naar de tempel. Langzamerhand was dus de gewoonte ontstaan om bij de tempel de nodige offers te kopen en de Romeinse geldstukken in te wisselen voor de tempel munten.,maar die gewoonte was ontaard. In de voorhof werd in Jezus dagen als het ware bij de hoge feesten een markt gehouden, waar men kocht en verkocht onder veel geraas, zoals dat in het oosten gewoonte is. Door dat marktgeschreeuw nu en door die markt werd het voorhof verontreinigd, de aandacht der vromen afgetrokken en allerlei misbruiken van de handel gaven ergenis en aanstoot.

Daarom heeft de Here Jezus, die kooplieden en wisselaars uit de tempel verdreven.

De gewoonte der Joden om offers in goederen te brengen werd ook vastgehouden door de christenen der eerste eeuwen, de offergaven en geschenken op het Altaar of de Avondmaalstafel neer gelegd, die dan aan de armen uitgedeeld of bestemd werden voor de eredienst en het onderhoud der priesters. Maar niet alle goederen mochten worden gebracht. De kerk was zeer streng in dit opzicht en zo werd b.v. geen geld aangenomen of gaven, die door dieven, moordenaars, overspelers of woekeraars werden gebracht. Zekerlik zou men in die dagen geen gaven hebben genomen voor kerkelik gebruik die voortkwamen van danspartijen, gezellige avonden, loterijen en dergelijke wereldse vermakelikheid.

Wanneer een 40 of 50 jaar geleden in de Transvaal, toen er geen markten waren, beesten of klein vee of graan en dergelijke waarden, gecollecteerd en bij kerkgelegenheden verkocht werden, was dit door de noodzakelikheid nodig geworden. Nu er echter overal markten zijn te bekomen is deze wijze van verkopen van bijdragen bij Nachtmaals gelegenheden geheel nodeloos geworden. Er zijn nog vele andere oorzaken, waarom ik bazaars onnodig, ja zelfs schadelijk acht.

Enige jaren geleden, ik geloof nog voor de grote oorlog heb ik gelezen, dat een dame uit de hogere standen, verdacht werd gelden van bazaars en dergelike openbare verkopingen, die voor liefdadige en kerkelike doeleinden gehouden werden terug te houden en in haar eigen zak te steken. Op de daad betrapt, zeide zij onbeschaamd dat zij dit deed, omdat zij voor elke bazaar voor zich nieuwe kleren moest kopen om er behoorlik uit te zien en ook niet voor niets wilde werken.

Ik weet, dat ook in Z. Afrika bazaargelden verduisterd worden, al is het moeilik dit te bewijzen weer anderen kopen goed bij zulke gelegenheden geven daarvoor schuldbewijzen, maar betalen nooit, ja weigeren het bewijs te lossen. Bij een gewone vendutie zouden zij betalen, maar bij kerkbazaars te kopen en niet betalen achten zij noch schande noch diefstal, wat het toch is.

Veeltijds worden bij zulke gelegenheden door enkelen de goederen voor een zeer hogen prijs gekocht weer terug gegeven, voor verkoop, alleen om daardoor een naam te krijgen, dat men veel voor de kerk doet. Dit is in strijd met Mattheus 6 : 1—5 en herinnert aan de geschiedenis van Ananias en Saffira Hand. 5 : 1—11.

Door enkelen, vooral door dames leden wordt voor zulke kerkbazaars maanden lang hard gewerkt en op de dag zelven nog veel harder. Andere kerkleden zien dit kalm aan en spotten dan ook nog: "wat zijn die vrouwen dwaas, zich zo uit te zetten: ik doe dit niet." Alzo zij krijgen stank voor dank. Ik heb al meer dan eene dame ontmoet die zeide: "ik geef liever een goede som geld in eens uit mijn zak dan dat ik mij zo uitzet." Verder zijn die zusters bij het Nachtmaal zo moede, dat zij weinig of niets genieten van de diensten.

Deze bazaars nemen vooral bij de jonge mensen alle ernst weg. Er wordt bij die verkopingen gelachen, gespot, grappen gemaakt, die werkelik niet altijd uit een christelik oogpunt te verdedigen zijn. Tot loterijen, waarzeggerijen, zo men 't noemt, wordt de toevlucht genomen, en al zijn dit ook maar spelletjes, ik acht ze toch ongepast en als voorbereiding voor het Nachtmaal geheel en al onbetamelik.

Nu verwacht ik, dat men zal zeggen, maar de kerk moet geld hebben en hoe krijgt men dit anders los. Wij veroordelen de woorden: "het doel heiligt de middelen," maar wij voeren ze toch uit. Om geld te krijgen gebruiken wij allerlei

dwaasheden. Het is recht treurig, wanneer kerkleden alleen dan geld geven willen, als zij er weer iets voor terug krijgen. Wij weten bovendien, ook dat het geld voor de Bazaars komt uit beurzen van de gemeenteleden zelf die m.i. dat geld evengoed kunnen geven zonder zoveel moeite en drukte te veroorzaken.

Er zijn genoeg andere middelen om in de noden der gemeente te voorzien en schulden te betalen.

(1) men vrage tienden of als dat te veel is twintigsten van inkomen en jaarlikse opbrengst. Waar de Jood dit kon doen, waarom dan niet de christen?

(2) De kerkeraad zegt jaarliks aan de gemeente wij hebben dit jaar zoveel geld nodig en die som wordt omgeslagen over elke afdeling naar gelang van het ledental en derzelven welvarendheid. Wanneer die omslag dan elke drie maanden door de diakenen voor 1/4 wordt ingevorderd, dan behoeft men geen bazars te houden.

(3) Men kan ook een waarborglijst door elk lid laten tekenen. Ik meen, dat men geen nieuwe gemeente moet afstichten voor dat zulk een waarborglijst voor vijf jaren is getekend.

(4) Men kan ook eens per jaar, of meermalen na de oogst dankofferlijsten laten rondgaan waarop dan ieder lid kan tekenen voor een bedrag, dat hij tegenover zijn geweten en zijn God kan verantwoorden.

Maar één ding is voor alles nodig. Men moet alle kerkleden goed laten verstaan, dat zij verplicht zijn naar vermogen tot onderhoud van de kerk bij te dragen. Hier komt niet te pas, dat men zegt ik zal geven wat ik wil. Dit betekent doorgaans: ik geef niets. Men moet leren te zeggen en te doen: ik geef zoveel als ik moet en kan.

Ik vertaal hier een stukje uit een preek van de welbekende en beroemde Amerikaanse predikant F. de Wit Talmage in No. 6 van zijn preekbundel voorkomend over Openbaring II: 8, 9, met het opschrift: "Wat maakt een levende kerk."

"Ik merk in de eerste plaats op, dat een kenmerk van een levende kerk is, dat zij hare verplichtingen stipt nakomt. Alle kerkelike instellingen hebben hunne geldelike betrekkingen en men moet die verplichtingen nakomen even zo goed als men zijne bankschuld heeft te betalen. Wanneer een kerk van God niet even trouw is in zijne beloften als de bank van Engeland, dan houdt zij op een kerk van God te zijn. Men moet goed verstaan dat men met gebeden, geen kerk kan schilderen: dat gebeden geen steenkool-rekening kunnen betalen, noch de verzekering tegen brand, en dat gebeden wel veel vermogen maar dat er duizend dingen zijn, welke gebeden niet kunnen doen ....In mijn kerk in het Westeind was een man van goede middelen, die gewoon was voor zijn leraar te bidden zo lang en zo verheven, dat hij in de biduren een grote belemmering was, vragend dat de Here God zijn leraar mocht zegenen in zijn korf en zijn pakhuis en zijn kast—maar het was een feit, dat hij zelf nooit één pennie betaalde.

Zo zijn er ook nu nog. Zij schijnen ijverige leden der kerk, hebben een groot woord in gemeente vergaderingen—maar als de diaken komt om de bijdrage, of geld voor kerkschuld, dan zeggen zij altijd.

"Och, ou broer, ik is toch zo jammer, maar rechtig, ik het nou geen pennie in huis, wat ik kan gee."

En dan moet de kerk straks alles voor zulke mensen doen, als zij in nood zijn, en de predikant pleiten bij magistraat en overheid of borg staan bij ziekte en dood voor dokter en begrafenis.

Wie oren heeft om te horen, die hore.

VAN BELKUM.

VAN ALLES EN NOG WAT.

IX

D.F.E.

Christus heeft twee Sakramenten ingesteld —de heilige Doop en het heilige Avondmaal. Nu wordt, helaas! door vele ouders het sakramentele karakter van de heilige doop over het hoofd gezien en zij beschouwen de doopplechtigheid feitelik als bloot de naamgeving van het kind. De naamgeving heeft evenwel niets met de heilige Doop te maken en staat daarmee in geen verband. Dat de predikant de naam van het kind bij het dopen noemt, betekent niet, dat het noemen van de naam in enig essentieël verband staat met de doop en de predikant kan, wat dat betreft, het noemen van de naam van het kind bij het dopen evengoed weglaten, zonder om aan de betekenis van de doop ook maar enig iets te kort te doen. De naam van het kind wordt door de ouders zelf gegeven, afgezien van de doop, en wordt aan het Magistraatskantoor geregistreerd. Het kind heeft dus al wettiglik zijn naam eer het nog ten doop wordt gebracht. Wanneer nu ouders de naam van hun kind, dat gedoopt moet worden, komen opgeven, dan doen zij dit, opdat de naam in het Doopregister der gemeente kan worden ingeschreven. En wanneer nu de predikant bij het dopen de naam van het kind noemt, dan doet hij dit, niet om-

dat zulks essentieël bij de heilige Doop hoort en de heilige Doop zulks eist, maar eenvoudig als een formele plechtigheid. De predikant kan desnoods de naam van de dopeling weglaten, alsook de frase: "ik doop u," want zij behoren niet tot de doopformule. Het woord "Amen" behoort evenmin tot de sakramentele woorden. Doch aangezien de dopeling door de heilige Doop in de gemeente van Christus ingelijfd wordt, is het gewenst, dat de naam van het kind genoemd worde, omdat daarmede aangewezen wordt onder welke naam de dopeling in de gemeente bekend zal staan. Hieruit volgt, dat alleen Christelike namen aan kinderen behoren gegeven te worden en geen bijgelovige. Liturgies schoon is het om ná het noemen van de dopeling te zeggen: "ik doop u" en de formule te besluiten met "Amen." De doopformule zelf moet onveranderd worden uitgesproken.

Ik heb opzettelik en ietwat uitvoerig hierbij stilgestaan, omdat geheel ten onrechte de gedachte zo algemeen verbreid is, dat Doop en naamgeving in verband met elkaar staan en bij elkaar behoren.

Jezus heeft zelf kort vóór Zijn hemelvaart het sakrament des heiligen Doops ingesteld (Matt. 28 : 19). Dit sakrament berust dus, evenals dat van het heilige Avondmaal, noch op kerkelik gebruik, noch op apostoliese ordinantie, maar wel op een rechtstreeks bevel des Heren.

Onze kerkewet eist, dat de doopbediening zal plaats vinden in de vergadering der gelovigen en dat zulks op grond van het karakter van de heilige Doop. Door de heilige Doop toch wordt de dopeling der gemeente van Christus ingelijfd, of, om het anders uit te drukken, wordt hij in het genadeverbond Gods ingelijfd. Het gehele Doopsformulier veronderstelt dan ook, dat de doopbediening plaats vindt in de tegenwoordigheid der gemeente. De gemeente van Christus heeft belang bij de inlijving van dooplidmaten en moet tegenwoordig zijn. Private doopsbediening aan huis is ten strengste af te keuren, tenzij onvermijdelike omstandigheden zulks noodzakelik maken.

Wat de "nooddoop" betreft, wij erkennen geen nooddoop, omdat de Doop niet een noodzakelike voorwaarde tot de eeuwige zaligheid vormt, Zij, die wegsterven zonder het sakrament des heiligen Doops te hebben ontvangen, en uitverkoren zijn, gaan niet verloren. Maar nu mag men dáárom dit sakrament niet minachten, want Christus heeft het zelf ingesteld en met een bepaald doel. Op de Synode van Dordrecht (1618-1619) werd gezegd: "Men zal den doop aen siecke kinderen ofte krancke buyten vergaderinge der kercke niet bedienen dan in zeer groten noot, ende dat met voorweten ende in tegenwoordicheyt des kerckenraets."

Daar zijn er, die de kinderdoop verwerpen. Daardoor loochenen zij evenwel het genadeverbond van God (Gen. 17 : 7, Hand. 2 : 39), alsook de zekerheid, dat God óók in het kind het zaad der wedergeboorte plant. Hierbij komt nog dit: ook niet alle volwassenen, die belijdenis afleggen en daarna gedoopt worden, brengen vruchten voort der bekering waardig. Over de kinderdoop zal ik desverlangd later opzettelik handelen, alsook over de vraag, hoe de doop eigelik geschieden moet: door onderdompeling of door besprenkeling.

Op enkele punten in verband met ons prachtig Doopformulier wil ik hier de aandacht vestigen. Het opschrift van ons Doopformulier treft ons al dadelik. Het luidt: "Formulier om de heilige Doop te bedienen a a n d e k l e i n e k i n d e r e n d e r g e l o v i g e n." Gelijk nu de Avondmaalganger vermaand wordt om zichzelf te onderzoeken aleer hij ten dis des Heren nadert, zo behoren doopouders zichzelf vooraf te onderzoeken, of zij wel gelovigen zijn en met vrijmoedigheid op de ernstige vragen van het Formulier bevestigd antwoorden kunnen. Ongelovige ouders hebben geen recht hun kind ten doop te brengen en de plechtige doopbelofte af te leggen, aangezien zij nog zelf buiten het verbond staan.

De drie vragen, welke aan doopouders gesteld worden, zijn bekend. Op de laatste van het drietal wil ik hier even wijzen. De derde vraag luidt: "of gij belooft en voor u neemt deze kinderen, als zij tot hun verstand zullen gekomen zijn, een iegelik de zijnen, waarvan hij vader (moeder) of getuige is, in de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, of te doen en te helpen onderwijzen?" Met bevestigend op deze vraag te antwoorden nemen de doopouders een geduchte verantwoordelikheid op zich. Zij beloven plechtig —en dat onder vele getuigen—dat zij met vlijt en in eigen persoon hun kind zullen onderwijzen in Gods Woord en in de leer der kerk. H o e v e l e o u d e r s d o e n h e t, wanneer hun kind tot zijn verstand gekomen is?

Hoe kunnen nu ouders hun plechtige doopbelofte betalen? Precies zoals de derde vraag in het Formulier aanwijst: "onderwijzen, te doen en te helpen onderwijzen." D.w.z. in de allereerste plaats behoren ouders dat te doen door de getrouwe en geregelde waarneming van de huiselike godsdienst, alsmede door het vertellen van Bijbel-

se geschiedenissen aan de kinderen. De ouders moeten de eersten zijn om het kind bekend te maken met de liefde van de grote kindervriend. Dan, in de tweede plaats, dienen ouders toe te zien, dat hun kinders op school eveneens godsdienstig opgevoed worden. Op school mag niet afgebroken worden, wat thuis door de ouders met zorg, opoffering en gebed wordt opgebouwd. En dan, ten derde, moeten ouders waken tegen allerlei invloeden, welke in strijd zijn met de doopbelofte. Wie b.v. zijn kind naar een Roomse onderwijsinrichting stuurt, handeld in direkte strijd met zijn doopbelofte. Zulke ouders stellen zich dan ook bloot aan een rechtmatige en billike kerkelike vermaning.

De heilige Doop en de wedergeboorte zijn twee afzonderlike zaken. Daarom is de Doop dan ook niet een noodzakelike voorwaarde tot de zaligheid. Een kind, dat ongedoopt sterft, zal niet, eenvoudig omdat het ongedoopt is, verloren gaan. Hoevele ouders maken zich bezorgd als hun kinderen ongedoopt zijn, maar verontrusten zich er zelden over als zij, gedoopt zijnde, voor de wereld opgroeien! De heilige Doop op zichzelf bezit geen geheimzinnige tovermacht, waardoor het kind op de ene of andere wijze "goed gedaan" kan worden. Het komt hier uitsluitend aan op het geloof der ouders en op de vlijtige en getrouwe nakoming van hun plechtige doopbelofte. Zo ooit ouders in een biddende stemming behoren te zijn, dan is het wanneer zij hun kind aan de Here door de Doop toewijden.

Wat de doopgetuigen aangaat, niemand behoort als getuige op te treden, die niet van plan is om zich voor de godsdienstige opvoeding van het kind verantwoordelik te stellen. In deze zaak wordt menigmaal al te lichtvaardig gehandeld. Beslist gelovigen behoren alleen in aanmerking te komen voor getuigen, wanneer getuigen verlangd worden.

Onlangs werd aan een elfjarige zoontje in een onzer gemeenten gevraagd: "En waarom ben jij dan niet op de Zondagschool?" Het verrassend antwoord van het knaapje luidde, dat zijn vader hem al te oud vond voor de Zondagschool!

Wij worden eigenlik nooit te oud voor de Zondagschool, mits het gegeven onderwijs met de eisen der jaren rekening houdt.

Laat ons toch onze Zondagscholen waarderen en in ere houden. In elke afdeling van een gemeente behoort daar een Zondagschool te wezen —als het mogelik is onder toezocht van de ouderling der afdeling. Op de Zondagschool behoort dan behandeld te worden niet alleen de Bijbelgeschiedenis, maar ook—en vooral wat betreft de meer gevorderden—de leer en de geschiedenis der kerk.

De Zondagschool neemt een belangrijke plaats in, want de kinderen zijn de toekomstige leden der gemeente. Veel zorg behoort daarom aan de kinderen besteed te worden en zij behoren tot nuttige en ijverige leden der kerk opgevoed te worden. Moge er al meer daadwerkelike belangstelling betoond worden in de Zondagschool—ook van de kant der brs. kerkeraadsleden. Het is onze roeping ook de lammeren der kudde te weiden.—Later weer en meer hierover.

WAAROM?

Ps. 97 : 2. Joh. 13 : 7.

Ziek zijn heeft niet alleen invloed op het lichaam, maar ook op de ziel. Soms werkt het kalmeerend in op ons innerlik leven, wanneer, bij lichte ongesteldheid, de stilte van de ziekenkamer haar rustigmakende invloed gevoelen doet. Maar hoe kan onze ziel geschokt worden, wanneer de krankheid zo lang duurt en ons scheidt van onzen arbeid en de zorgen vermeerdert. Of wanneer wij zeer ernstig ziek zijn geworden, een operatie onvermijdelik blijkt en straks ons het gevoel, het angstmakend gevoel bekruipt alsof een Damokles zwaard ons boven het hoofd hangt. Ja, dan kan het zo beven daarbinnen en rijst de klacht: "wat buigt gij u neder o, mijn ziel en wat zijt gij onrustig in mij?" En als wij dan zo langdurig lijden moeten en er maar geen beterschap schijnt te komen en buiten de zon zo vrolik schijnt, alles dopende met lichtende heerlijkheid, dan komt misschien uit het donker van uw geschokte ziel de klacht te voorschijn: Waarom Waarom moet ik zo lijden? Waarom word ik, juist ik zo beproefd?

"Rondom Zijn troon zijn wolken en donkerheid." Zo zegt de dichter van de Psalm 97. "Wat Ik doe weet gij nu niet." Zo zegt uw Heiland.

Wolken en donkerheid maken deel uit van Gods majesteit, maar gij ziet het niet; het zijn juist die wolken en die donkerheid, die als een muur vormen tussen God en u, tussen u en God. Het donkere gewaad Zijner heerlikheid ziet gij niet;de donkere muur, die Hem u verborgen houdt is het enige wat gij ziet. De wolken openbaren God en tegelijk verbergen zij Hem. God openbaart Zich, opdat we zouden weten wie Hij is; maar niet minder verbergen ze Hem, opdat we

zouden zoeken, wie Hij is. Mozes ziet de heerlikheid des Heren in de wolk, maar ook: "de wolk was te gelijk duisternis." De duisternis is heerlikheid, de heerlikheid is duisternis. Het onbegrepen mysterie zijner gedachten, hangt als een gordijn, staat daar als een muur. "Mijne gedachten zijn niet uw gedachten, uwe wegen niet mijne wegen." Zijne gedachten trekken zich terug achter wolken van donkerheid en achter donkerheid van wolken heel hoog en heel ver: want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzoo zijn Mijne wegen hooger dan uwe wegen en Mijne gedachten dan ul. gedachten."

De wolk tussen God en u, mijn lijdende lezer, is eigenlik geen andere als die tussen Jezus en u. Ach! gij hebt slechts oor voor dat: "wat ik nu doe weet gij nu niet," en niet voor wat er op volgt: "na dezen zult gij het verstaan," of anders zijt ge geneigd te antwoorden: jawel, na dezen, maar in wat voor vage toekomst zal dit "na dezen tot heden" worden! De wolk is er, het onbegrepen ziekbed is er. Jezus is ten hemel gevaren, voor mij liet Hij de wolk achter, die Hem wegnam van voor mijne ogen, Hem zie ik niet!

Zo vermenigvuldigen zich de gedachten in de stille ziekenkamer, waar de arme kranke klaagt terwijl op zijn klacht geen antwoord schijnt te zijn.

S c h ij n t te zijn, want er is een antwoord, God houdt zich verborgen, maar Hij is er wel. Jezus is heengegaan, maar toch Hij is er wel. Dichterbij dan gij vermoedt. Het komt er nu op aan, wie het wint, of de wolken het van God, of dat God het van de wolken bij u zal winnen. Zolang het eerste het geval is blijft de verwarring u beheerschen uw opstandig hart vindt geen rust. De gedachten vermenigvuldigen zich. Uit die gedachten-overstelping rijst een heirleger van vragen op: Waarom openbaart God zich niet zo, dat het mij mogelik is in Hem te geloven? Overal vraagtekens: de waaroms van betraande, roodgeschreide ogen; de waaroms van de moeiten en van het verdriet, de waaroms van de graven. Op eenen grafsteen lees ik "Gestorven aan een gebroken hart. "Wilt gij hier een bloem neerleggen, dat het een zij met geknakte steel. Waarom moest deze tedere bloem worden gebroken, terwijl het onkruid welig groeien blijft?" Almaar wolken en donkerheid! Geen antwoord dan het afwijzende: "Wat Ik doe weet gij nu niet."

Op een andere steen staat te lezen: "Onze enige lieveling." O, welk eene smart verbergt dit opschrift en welk een wereld van liefde, van ouderliefde, zwaar beproefd!

En hoe hebben die liefhebbende harten het gevoel gehad, alsof de keel hun werd dichtgeschroefd en de wereld om hen heen wegzonk, toen de kleine kist in de aarde zonk! Waar was toen hun God? Niets dan wolken en donkerheid. Alleen het troosteloze. ,,Wat Ik doe, weet gij nu niet."

Met de donkerheid blijft de verwarring, met de verwarring, de opstand. Hoe treurig: niet alleen het lichaam ziek, maar ook de vragensmoede ziel.

In opstand tegen God en tegen de gedachten Gods en tegen de wegen Gods was Petrus, toen hij met het waschbekken ook het kruis des Heren van zich stiet. Hij wilde een kroon voor Jezus en een kroon voor zich en wat kleinere kronen voor zijne mede discipelen, maar geen kruis, geen kruis! Hij wenst altijd en overal de zon te zien; geen wolken en donkerheid. Hij wil nu, niet "n a d e z e n" de Heer verstaan. Ach, Petrus begreep niet, dat Jezus ook voor hem sterven moest, opdat zijn hart zou rein worden van zonden, gelijk door het water, zijne voeten van stof. Hij verstond niet, dat Jezus hem wilde leren, zich zelf te verlochenen en grootheid te vinden in nederigheid.

Zijt gij verder dan Petrus? Zodat ge kunt zeggen: "ik versta wat God doet en ik heb er volkomen vrede mee; ook vrede met mijn ziekbed?" Kunt gij dat?

Als Jezus zo ver van u af schijnt, is Hij dan misschien neergezet en om u voeten te wassen en u te leren de les van het kruis?

Maar de Heer heeft te doen met onwillige harten, met harten, die geen geduld hebben om te wachten, geen geloof om achter de wolken hun God te zien en in de ziekenkamer hun Heiland te zien.

O, Gods geduld met de waaroms van de honderden en duizenden, die daarmee zich van Hem afkeren, alsof zij ooit zich tot Hem gekeerd hadden!

O, de liefde van de Heiland voor de verwarde, verdoolde schapen, die geen tijd hebben om hun tijd af te wachten, dat zij verstaan zullen, dan als donkerheid opklaart, door de wolken het zonlicht van Gods vriendelik aangezicht stralen gaat.

Dit geduld Gods is ons geluk. Ware God even ongeduldig als wij zijn, we waren verloren; maar Hij heeft ons verdragen, onze klachten, onze bitterheid, onze wrevel, ons zuchten, ons vloeken mischien; heel onze opstandige ziel heeft Hij laten uitrazen en Hij heeft gewacht Achter de donkerheid, achter de wolken, heeft Hij gewacht. En

wat wij niet wisten: Overvloediger dan dat meisje dat stierf van verdriet heeft God geweend over de hardheid van een wereld, die het hare lief heeft.

Meer tranen in de ogen Gods; in Gods hart dan van dien vader, die zijn enigen zoon naar het graf droeg. Meer tranen in de ogen Gods dan in de ogen van de weduwe, die haar kind de verkeerde weg ziet opgaan. God lijdt het meest, omdat Hij elk lijden mede lijdt. En dit, wijl Hij de volmaakte liefde is. Diepste lijden, want hoogste liefde!

Zijn we hiervan diep doordrongen, o, dan dringen we door de wolken en de donkerheid heen en weren we Hem niet meer af, die ons de voeten wil wasschen, die al uw krankheen kent en geneest: de krankheid van uw lichaam, de krankheid uwer ziel. Of soms niet geneest de krankheid van het lichaam, opdat uw ziel zou behouden worden.

Of is het behoud uwer ziel niet meer waard dan het behoud van uw lichaam?

"Rondom Zijn troon zijn wolken en donkeheid," maar dan volgt daarop: "Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Zijns troons." Alles schijnt in de war te lopen, feitelik loopt niets in de war, gaat alles volgens de vastigheid Zijns troons naar geregtigheid en gericht, naar heiligheid, welke liefde, naar liefde welke heiligheid is.

Na dezen zult gij verstaan: het waarom van uw ziekbed; van de doorn in het vleesch; van uw kruis. Na dezen zult gij verstaan: "het kruis door God mij toe gezonden in mijn aardse levensloop," nauw is 't met de kroon verbonden, die ik ginds te strenglen hoop." Zoals Petrus het nadezen verstaan heeft: na in de diepte te hebben geworsteld, na verslagen te zijn geweest, na in zijn nederlaag Jezus' overwinning te hebben gezien en geloofd!

Het waarom? moet veranderen in: waartoe?
Drukt u Zijn kruis, treft u Zijn roe,
Vraag niet: waarom? Maar vraag: waartoe?

"Na dezen," heeft nog een diepere klank in eeuwigheids zin. De stonde komt, die de wonderen zal onthullen van Gods eeuwig vreeverbond.

Een wolk nam Hem weg van uwe ogen? Boven zal het anders zijn. Dan gaat gij als Mozes "in 't midden van de wolk." Ja door de wolk heen tot Gods Aangezicht in heerlikheid.

Dan zullen we zien aangezicht tot aangezicht!
Dan worden wij heerlijkheid van Zijn heerlikheid!
Licht in Zijn licht!
Straks—nu nog niet.
Op Zijn tijd. Na dezen.
Die gelooven, haasten niet.

G.E.A.

VAN ZUID-AFRIKA NAAR PALESTINA IN HET JAAR 1898.

Door W. KOOL.

Op slechts geringe afstand van deze omgeving is een moskee met bijgebouwen. Het bevat twee verdiepingen, die elk maar een zaal bevat, waaronder zich een kelder of zoiets moet bevinden, wat als het graf van David wordt aangemerkt, naar de mening der Joden en Moslims. De toegang is beide Joden en Christenen verboden, en ook de Mohammedanen betreden deze plaats nooit. Zij schijnen een zekere vrees er voor te hebben, en de talrijke onder Joden zowel als Mohammedanen in omloop zijnde verhalen, zijn geenzins geschikt iemand tot een bezoek uit te lokken. Oude overleveringen verhalen dat David met grote schatten zou zijn begraven, en dat later Hyrkanus I 3000 talenten uit het graf heeft weggenomen. Ook Herodus heeft schatten ontvreemd, doch geld heeft hij niet gevonden. Doch noch Hyrkanus noch Herodus heeft de eigelike plaats der doodkisten aanschouwd. Herodus opende het graf des nachts met enige vertrouwden, zo luidt de legende, want hij wilde zich niet aan de bevolking voor diefstal blootgeven. Als hij echter dieper in de kelder wilde doordringen, kwamen er vlammen te voorschijn, die twee van zijn knechten verteerden. Hierdoor zag hij het zondige van zijn daad in, en liet daarop als een soort boetedoening een kostbaar monument oprichten in de nabijheid van de ingang. Nicalino, de biograaf van Herodus, maakt van dit monument melding. Een ander legende wordt medegedeeld door een Joods reiziger, Benjamin van Tudela, die in het jaar 1116 Palestina doorreisde. "Vijftien jaar geleden,—zegt hij—vertelde men mij, is een gedeelte van de Sionskerk ingestort. De patriarch gaf bevel om hem te herstellen, en liet daartoe de stenen gebruiken van de oude Sionsstadsmuur. Terwijl de arbeiders daarmee bezig waren ontdekten zij bij het wegnemen van een van deze stenen een opening, die toegang gaf tot een kelderruimte. Twee van hen daalden er in af, en zagen een tafel waarop een kroon en schepter lagen, terwijl enige kisten langs de wanden stonden. Plotseling werden zij tegen de grond geworpen, en een stem zeide tot hen: "sta op, ga weg van hier." Deze gebeurtenis werd aan de patriarch medegedeeld, die terstond de opening deed dicht metselen. Het laat zich begrijpen dat Rome deze gebouwen, waar aan zoveel overleveringen verbonden zijn, gaarne in zijn bezit zou hebben.

Wordt vervolgd.

KORT BEGRIP
der
Christelike Religie voor hen, die zich willen begeven tot des Heeren Avondmaal.

(Vervolg)

25. **Vraag:** Gelooft gij niet, dat Hij ook mensch geworden is?

Antwoord: Ja ik, want Hij is ontvangen van den Heiligen Geest en geboren uit de maagd Maria.

Luk. 1 : 35. En de Engel, antwoordende, zeide tot Maria: De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen; daarom ook, dat Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden.

Verklaring: De gelovige christen belijdt, dat de Heer Jezus ontvangen is van de Heiligen Geest en geboren uit de maagd Maria, overeenkomstig de geboortegeschiedenis van de Heer, zoals wij die opgetekend vinden in Mattheus 1 en Lukas 1 en 2.

De eeuwige Zoon van God is in de mensheid ingegaan, toen Hij de menselike natuur aannam. Hoe dat mogelik is? Dat heeft Maria ook gevraagd en zij heeft ten antwoord gekregen: Geen ding zal bij God onmogelijk zijn (Luk. 1 : 37) De menswording van Gods Zoon is het wonder der wonderen en zal steeds voor ons menselik verstand een verborgenheid blijven.

Een aardse vader, in de gewone betekenis van het woord heeft de Heer Jezus dus niet gehad. Reeds lang te voren was dit aan het Joodse volk voorspeld, door de profeet Jesaja: Daarom zal de Heer zelf ulieden een teeken geven; Ziet, een maagd zal zwanger worden en zij zal een Zoon baren en Zijnen naam IMMANUEL heeten (Jesaja 7 : 14), dat is, God met ons.

26. **Vraag:** Is dan Zijn Godheid veranderd in menschheid?

Antwoord: Neen, want de Godheid is onveranderlijk.

Mal. 3 : 6 Want Ik, de Heere, word niet veranderd.

Jak. 1 : 17 Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is of schaduw van omkeering.

Verklaring: De eeuwige Zoon van God blijft bij Zijn menswording waarachtig en eeuwig God. De Heer Jezus heeft twee naturen in één persoon verenigd, namelik een Goddelike natuur en een menselike natuur.

Wij moeten echter oppassen, dat wij deze beide naturen niet van elkaar afscheiden. Wij mogen niet zeggen van het eene woord van de Heiland: "dit zegt Christus naar Zijn Goddelike natuur" en van een ander woord: "dit zegt Hij naar Zijn menselike natuur."

Alles wat de Heer Jezus spreekt of doet, spreekt en doet Hij als Gods mens-geworden Zoon. De oude christelike kerk heeft beleden, dat die twee naturen in Christus onvermengd en onveranderd, ongedeeld en ongescheiden vereenigd waren.

27. **Vraag:** Hoe is Hij dan mensch geworden?

Antwoord: Door aanneming der menschheid in eenigheid Zijns Persoons.

Filipp. 2 : 6 en 7 Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, maar heeft zich zelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende en is den menschen gelijk geworden.

Veklaring: De menswording van de Zoon van God is een vernedering. In Flilppensen 2 : 6 staat geschreven, dat de Zoon van God het geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn. Paulus wil hiermede zeggen, dat de Zoon van God niet schuldig was, door zich iets toe te eigenen, hetgeen Hem niet toekwam. Het is de schandelikste vorm van roof, wanneer een mens voorgeeft gelijk met God te zijn. Hier wordt God beroofd van de rechten van Zijn Godheid.

Bij de Heer Jezus was Zijn Godheid een rechtmatig en natuurlik bezit.—Ik en de Vader zijn één (Joh. 10 : 30).

De Zoon van God heeft door Zijn komst op aarde Zichzelven vernietigd, dit betekent niet, dat Hij Zijn Goddelike natuur heeft afgelegd, want de Heer Jezus heeft Zijn Godelike natuur altijd door behouden. Met vernietiging wordt bedoeld, dat de Zoon van God zich vrijwillig ontdaan heeft van de eer en glorie der hemelse heerlikheid, die Hij bij Zijn Vader had, eer de wereld was (Joh. 17 : 5) om in de gestaltenis van een dienstknecht hier op aarde te leven.

28. **Vraag:** Heeft Hij dan Zijn menschheid uit den hemel gebracht?

Antwoord: Neen Hij, maar Hij heeft die aangenomen uit de maagd Maria, door de werking van den Heiligen Geest, en is alzoo ons, Zijne broederen, in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonden. (Hebr. 2 : 17).

Hebr. 4 : 15 Want wij hebben geen Hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze

zwakheden, maar die in alle dingen gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.

Verklaring: De Zoon heeft een ware menselike natuur aangenomen met Zijn komst hier op aarde.

Hij is geboren als een kindeke in de stal van Bethlehem en heeft Zich later ontwikkeld in verstand en lichaam evenals ieder ander mensekind. —En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de menschen (Luk. 2 : 52).

Hieruit zien wij dat de menselike natuur niet uit de hemel door de Heer Jezus is meegebracht, maar hier op aarde is begonnen en zich verder heeft ontwikkeld.

De Heiland is daarom in alles Zijne broederen gelijk geworden. Hij kende alle menselike behoeften, zoals: honger (Matth. 4 : 2), dorst (Joh. 19 : 28) vermoeidheid (Joh. 4 : 6) en slaap (Matth. 8 : 24).

Ook kende Hij menselike aandoeningen zoals: vreugde (Luk. 10 : 21) droefheid (Luk. 19 : 41 en Joh. 11 : 35) en angst (Matth. 26 : 37 en 38).

(Zie de verklaring bij vraag 15).

De Heer Jezus was ook sterfelik in Zijn aardse verschijning—Dat Christus gestorven is voor onze zonden naar de schriften (1 Cor. 15 : 3.)

Zelfs wist Hij wat verzoeking der zonden was en moest Hij daartegen strijden—Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel (Matth. 4 : 1).

Ja in alles is Hij den broederen gelijk geworden,—maar zonder de zonde.

Hier hebben wij het grote verschil tussen de menselike natuur van de Zoon van God en onze natuur.

Bij Jezus zelf vinden wij de overtuiging van Zijn zondeloosheid:—Wie van u overtuigt Mij van zonde? (Joh. 8 : 46).

Ook bij de apostelen leeft deze overtuiging—Gij weet, dat Hij geopenbaard is, opdat Hij onze zonden zou wegnemen, en geen zonde is in Hem (1 Joh. 3 : 5).

Dit is alleen mogelik en denkbaar wanneer wij weten, dat de Zoon van God ontvangen is van de Heiligen Geest. Daarom is Hij ook zonder erfzonde. (Zie de verklaring bij vraag 11).

Toch heeft de Heer Jezus, hoewel zelf zonder zonde, de last van de zonde gedragen aan lichaam en ziel, niet van Zijn eigene, maar van onze zonden, ja, Hij is zonde voor ons gemaakt, dat is, Hij is behandeld alsof Hij de persoonlike zonde was en heeft dat gewillig en vrijwillig gedragen van Zijn geboorte tot Zijn dood aan het kruis.—Want Dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem (2 Cor. 5 : 21).

29. **Vraag:** Waarom wordt Hij Jezus, dat is Zaligmaker, genoemd?

Antwoord: Omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hunne zonden.

Matth. 1 : 21 En gij zult zijn naam heeten Jezus, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hunne zonden.

Verklaring: Jezus is een Griekse naam die door verschillende personen gedragen werd, zoals Bar-Jezus (Hand. 13 : 6) en Jezus, gezegd Justus (Col. 4 : 11). De betekenis van deze naam is Redder, Verlosser, Zaligmaker. Als naam van de Zoon van God krijgt zijn betekenis eerst de volle heerlikheid.

Dezelfde naam in de Hebreeuwse of Joodse taal luidt Josua.

Het is wel opmerkelik dat niet alleen bij de namen Josua en Jezus, maar ook bij hun werk hier op aarde veel overeenkomst bestaan heeft.

Josua, de zoon van Nun, heeft het Joodse volk, het volk van God, uit de woestijn in het beloofde land Kanaän gebracht. In Jozua hebben wij een heenwijzing naar het grote werk van de Heer Jezus, die ook Zijn volk, dat Hij verlost heeft, overbrengt van het land der vreemdelingschap hunner zonden, naar het eeuwig Vaderhuis der ruste.

Jezus is de eigennaam van de Heiland. Reeds vóór Zijn geboorte werd deze naam door de Engel op bevel van God bekend gemaakt. (Matth. 1 : 21).

Jezus de Nazarener, dat is Jezus van Nazareth, was de naam, die de mensen Hem meestal gaven (Matth. 21 : 11 en 26 : 71, Luk. 18 : 37 en 24 : 19, Joh. 19 : 19). Onder deze naam was Hij ook bekend bij de Engelen (Mark. 16 : 6) en bij de duivelen (Mark. 1 : 24). De Heer Jezus heeft zichzelf na Zijn hemelvaart nog zo genoemd (Han. 22 : 8).

De naam Jezus wijst ook op het werk, dat de Heer hier op aarde verricht heeft. Hij is de Zaligmaker, dat is de Verlosser of de Redder.

Als iemand komt om te redden, dan is dit een teken, dat er gevaar is. De mens is in gevaar. Door de zonde is hij in een toestand van voor eeuwig verloren te zijn, als hij daaruit niet gered wordt. De Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was (Luk. 19 : 10).

De Heer Jezus is dus gekomen om de mens uit de macht en de straf der zonde te bevrijden.

Wie zullen nu zalig gemaakt worden? In het antwoord van onze vraag staat "Zijn Volk", dat betekent, die Hem toebehoren, die Hem als Koning erkennen, de gelovigen, de uitverkorenen.

De Engel had het ook alzo verkondigd—Hij zal "Zijn Volk" zalig maken van hunne zonden. (Matth. 1 : 21.)

30. **Vraag:** Is er anders geen Zaligmaker?

Antwoord: Neen, want er is geen andere naam onder den hemel den menschen gegeven, waardoor wij moeten zalig worden, dan door den naam Jezus. Zie Hand. 4 : 12.

Joh. 14 : 6 Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg en de waarheid en het leven. Niemand komt tot den Vader, dan door Mij.

Verklaring: Zoals wij al eerder in deze verklaringen hebben uiteengezet (zie vraag 17) kunnen verschillende vragen eerst goed verstaan worden, als wij de tijd in aanmerking nemen, waarin het kort Begrip gemaakt is. Kort na het ontstaan der Hervorming moesten de mensen nog telkens gewaarschuwd worden voor de leer en invloed van de Rooms-Katholieke kerk.

Deze vraag is niet gericht tot Joden of heidenen, die niet in Jezus geloven, maar tot Christenen, die de Heer Jezus wel als Zaligmaker erkennen, maar niet uitsluitend als de éénigen Zaligmaker.

Dit is voornamelik het geval met de Roomskatholieke kerk. Men zoekt daar zijn zaligheid nog buiten de Zoon van God om.

Allereerst door het bidden tot de "heiligen," gestorven Christenen, die door de Paus "heilig" verklaard zijn. Zie hierover de verklaring van vraag 17.

Het bidden tot een mens of engel is tegen Gods wil. Ook de apostelen hebben er zich steeds tegen verzet.

Toen de hoofdman Cornelius in Cesarea aan de voeten van Petrus neerviel om hem te aanbidden, zeide deze:—Sta op, ik ben ook zelf een mensch (Hand. 10 : 25 en 26).

Toen het volk in Lystre aan Paulus en Barnabas wilde offeren, sprongen zij onder de schare, roepende en zeggende:—Wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij. (Hand. 14 : 15).

En ook toen Johannes voor een Engel nederviel om hem te aanbidden, zeide deze:—Zie, dat gij dat niet doet, want ik ben uw medediensknecht—aanbid God. (Openb. 19 : 10).

Daarentegen lezen wij in de Bijbel dat, zo dikwijls iemand voor Jezus nederviel om Hem te aanbidden, Hij dit niet afweerde, omdat Hem als Zoon van God zulk een verering toekwam. (Mark. 5 : 22.)

Behalve de voorbede der "heiligen" leren de Roomsen ook, dat iemand door zijn goede werken zich een plaats in de hemel kan verdienen. Door vasten, bidden, het geven van veel geld aan kerk en armen en door andere goede werken, rekent men er recht op te hebben hiernamaals de hemelse zaligheid te ontvangen.

Dit is natuurlik tegen Gods Woord, waar ons geleerd wordt:—Wij besluiten dan, dat de mensch door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet (Rom. 3 : 28).

Deze Roomse zuurdesem wordt helaas ook onder ons Hervormden nog veel gevonden. Velen menen door hun braafheid en vroomheid, dat zij beter zijn dan andere mensen en al spreken zij het niet hardop uit, zo rekenen zij toch door hun goede daden en godsdienstig leven, enigzins recht te hebben op een plaats in de hemel.

Dit is de leer van de Farizeers en de Roomse kerk, maar niet volgens Gods Woord.

Wie in Jezus gelooft en door Gods genade bekwaam gemaakt wordt tot goede werken, mag zich daarop niet beroemen, want dan geeft hij niet de eer aan Jezus als de énige Zaligmaker.

Ja, allen, die menen, dat zij door hunne goede daden de hemel verdienen, hebben eigenlik geen Heiland nodig en verlochenen metterdaad de énigen Heiland en Zaligmaker Jezus Christus, ofschoon zij Hem met de mond belijden.

Neen, daar is maar één Zaligmaker, en Hem hebben wij allen nodig.

Onze onwaardigheid en zondigheid behoeft geen beletsel te zijn om tot Hem te gaan. Wij hebben geen tussen persoon of voorbidding der "heiligen" nodig.—Want wij hebben geen Hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. (Hebr. 4 : 15 en 16).

A.J.B.

(Wordt vervolgd.)

Wij behoren te zijn toegerust voor onze levenstaak, toegewijd aan onze levenstaak, volhardend in onze levenstaak.

SCHOENMAKER NANDL.

(Vervolg).

Hij had met de diepste eerbied over de Bijbel gesproken, maar onomwonden verzekerd, dat dit boek niet behoorde in de handen van eenvoudige lieden zoals wij waren, en in geen geval in een huis, waar Rosl haar intrek zou doen.

Zij wilde niet van mij scheiden, maar verlangde, dat ik mijn Protestants geloof zou opgeven, opdat zij niet tot scheiden genoodzaakt zou zijn.

Het was mij droevig te moede. Ik kon van bittere smart nauwelijks een woord uitbrengen; maar nochtans verklaarde ik haar, dat ik mijn Bijbel nooit kon opgeven.

Slechts met een verscheurd hart zou ik haar vaarwel zeggen, maar voor de keuze geplaatst tussen Rosl en de Bijbel, beschouwde ik het als een verloochening van mijn Hemelse Vader, indien ik de Bijbel had opgegeven.

Rosl bleef weg, en de geestelike kwam. Ik bleef echter standvastig, en toen kwam Rosl opnieuw.

Het was voor de laaste keer. Zij smeekte om onzer liefde wil, toe te geven. O, ik heb toen wat geleden, want ik had haar innig lief! Doch ik bleef door 's Heeren genade onwrikbaar, en de beproeving van mijn geloof deed mij sterker wortelen in Gods Woord.

Bange dagen en droeve nachten heb ik doorworsteld. En ten slot werd een eenzaam leven mijn deel.

Ik kreeg mijn ring terug, en ik heb het toen uitgesnikt als een klein kind. En zo ben ik de snel verouderde Nandl geworden, zoals u mij hier voor u ziet zitten, en niets heb ik in het leven overgehouden, mijnheer, dan deze schamele woning, en ziedaar! mijn Bijbel!"

Hij had de kast geopend, en haalde het oude boek te voorschijn.

Met een stom gebaar reikte hij het de onderwijzer over, en zwijgend bladerde deze in de geel geworden bladen.

De onderwijzer keek niet op: hij durfde niet, want de tranen waren hem in de ogen geschoten.

Nandl hervatte onmiddelik het gesprek.

"Het werd een benauwde tijd voor mij; de mensen schuwden mij, want wijd in het rond ging de mare, dat ik een erge ketter was. Mijn klandizie verliep, en ware ik niet ongesteld geworden, dan had ik de woning verkocht, en ware naar mijn geboortestad teruggereisd. Nu echter kon ik niet weg; en toen ik herstelde, begon de vijandschap te verminderen.

Het was een heel eind tot de schoenmaker van het volgende dorp, en men wilde niet gaarne met kapotte bolen lopen. Zo kwamen de oude klanten dan weer terug tot Nandl, die hen altijd goed had bediend. Met de tijd groeide gras over de gehele geschiedenis; vooral toen de jonge geestelike was vertrokken, en een bejaarde goedhartig pastoor zijn plaats had ingenomen.

"En Rosl!" vroeg de onderwijzer.

"Ach—Rosl!" zeide Nandl met een zucht: "zij heeft het niet goed getroffen. Zij trouwde met de molenaarsknecht in een naburig dorp; een driftige, ruwe man, die haar meer dan eens moet geslagen hebben. In geen vijf jaren heb ik ze toen gezien—ik vermoed, dat zij mij meed. Later ben ik eens geschokken, toen ik haar, naar de stad gaande, om een stuk leer te kopen, ongedacht op de weg tegenkwam. Wat was zij oud geworden! Wat diepe rimpels van zorg en hartzeer liepen door haar vriendelik gelaat! Ik sprak haar maar niet aan, om geen oude wonden open te scheuren.

Tans heeft zij een jongen van elf jaren, en nog een aantal kinderen, die haar veel zorgen veroorzaken, want haar man verdient maar een gering loon.

Kort geleden ontmoette ik haar opnieuw; haar ellende sneed mij door de ziel, en toen ben ik staan gebleven, midden op de weg, keek haar in de ogen en zeide: "Rosl—je behoeft voor je oudste jongen Hannes geen zorg te hebben, Rosl! Als hij van de school komt, kan hij bij mij in de leer gaan, en gedraagt hij zich goed, dan zal ik hem voorthelpen!"

Toen keek zij mij met schreiende ogen aan, maar zij zeide geen woord.

Het was ook niet nodig.

"En dt is nu mijn hoop voor de toekomst, mijnheere dat die lieve, beste jongen, die zo sprekend op zijn moeder gelijkt, eens naast mij zal zitten bij de schoenmakerstafel, en mijn eenzaamheid zal opvroliken.

Maar m'nheer, ik heb mijn tijd verpraat; u zult wel denken, dat ik een grote babbelaar ben—ziedaar uw beide schoenen! En ik dank u wel, dat u zo geduldig hebt geluisterd!"

"Mij bedanken?" zeide de onderwijzer, de hand van Nandl grijpend: "Ik bedank u, man, want uw geschiedenis heeft mij getroffen."

"En vergeet nie,t zeide de schoenmaker: "welk een zegen het is voor de mens, onder geloofsgenoten te mogen wonen!"

Aanstaande week denk ik naar Berlijn terug te gaan", zei de onderwijzer: "heeft u geen boodschap mee te geven?"

"Ach mijnheer!" meende Nandl: "als het net te veel is gevergd—mijn oude moeder leeft nog. Hoe verblijd zou zij zijn, indien ze eens uit uw mond mijn levensgeschiedenis vernam! Want schrijven is maar schrijven mijnheer!"

De onderwijzer had zijn notitieboekje reeds te voorschijn gehaald, om het adres van Nandl's moeder te noteeren.

Bewogen en met het hoofd schuddend, stond de schoenmaker daar.

"Als ik bedenk mijnheer, dat u binnen enige dagen mijn moeder zult ontmoeten, wordt het mij wonderlik te moede."

Ineens legde hij de hand opgewonden op de schouder van de Berlijner.

"Zeg haar, dat ik haar nog eenmaal in de trouwe ogen hoop te zien—binnen een jaar. Nu ik voor u mijn hart heb uitgestort, is alles weer vers en nieuw geworden, en het verlangen naar mijn moeder wordt weer even sterk als op de dag, toen ik pas afscheid van haar had genomen."

Vijf minuten later schreed de onderwijzer naar zijn hotel. Zijn gedachten vermenigvuldigden zich. Hij was er stil onder. En hij vroeg zich af, of hij evenals die bescheiden, eenvoudige Nandl het liefste op aarde ten offer zou brengen, als de Heere het eistte.

DE DOOP VAN JOHANNES.

De gedachte, die wij aan de doop van Johannes verbinden is terstond dat deze onderdompeling in het water de zinnebeeldige voorstelling was van de afwassing der zonden. Maar er is nog een andere gedachte die met deze onderdompeling in de Jordaan wordt veraanschouwelikt en wel deze: dat evenals bij de onderdompeling men geheel omgeven is van het water, geheel omringd van het reine waarin geen vuil ons aankleven kan en geen besmetting ons naderen, zo zal de mens wanneer hij van zijn ongerechtigheid is bekeerd leven in een sfeer van reinheid waarin de zonde niet tot hem door dringt. Hij is van reinheid omgeven die alle onreinheid afkeert en niet toelaat hem nader te komen.

De hoogste staat van het menselike is de reine zondeloze staat, een staat waarin men zich bekeerd heeft van zijn zonden, waarin de zonden vergeven zijn. In hoeverre het mogelik is dat een mens zondeloos zou zijn laten wij hier buiten beschouwing, maar van alle mensen die van vrouwen geboren waren was niemand meerder dan Johannes. In het opperste menselike dus was Johannes de hoogste. Hij leefde als het ware onbesmet van vuil. Hij was van reinheid als omringd. Hij was degene die dopen kon de doop der bekering tot vergeving der zonden. Uit zijn wezen als de hoogste onder de menselike mensen was hij de aangewezen persoon daartoe. Maar Johannes was nog niet gedoopt met den Heiligen Geest, hij was nog niet in het koninkrijk Gods. Dit weet Johannes maar hij weet ook dat hij voorbereid is om dien heilige doop te ontvangen en dat allen die dien doop wensen deelachtig te worden zich moeten voorbereiden evenals hij, zich moeten bekeren van hunne zonden opdat hun zonden hen vergeven worden, opdat zij leven zullen als hij in een sfeer van onbesmettelikheid. Dit is de voorbereiding voor Jezus komst, dit is de wegbereiding dat het volk zich reinigt van zijn ongerechtigheden om waardig te zijn van gedoopt te worden met den Heiligen Geest. Wanneer nu Jezus zich door Johannes dopen laat wil Hij daar waarschijnlik mee zeggen dat Hij aan Zich ook het reinmenselike verbond. Dat Hij hoewel Gods Zoon zijnde, ook was een mens, maar een rein mens. Dat het bij Jezus niet was een beeld van de afwassing der zonden maar een beeld van zondeloosheid, blijkt daaruit dat terstond toen Hij uit het water op klom de Heilige Geest op Hem nederdaalde.

Na Johannes komt Jezus. Na de doop met het water de doop met de Heilige Geest. Deze doop van de Heilige Geest is niet een tegenstelling er van, een vervulling, evenas Jezus niet was de ontbinding van de wet en de profeten maar hun vervulling. De wet en de profeten waren tot op Johannes. Na Johannes komt het koninkrijk Gods. Tot op Johannes de wet en de profeten, de prediking der reinheid en bekering van zonden. Daarna als voortzetting daarvan en als vrucht daarvan het koninkrijk der hemelen. Tot op Johannes de doop met het water, het menselik reine. Daar de doop met de Heilige Geest, het goddelik heilige. Naar dien doop ziet Johannes uit en predikt dien aanstaande heilige doop. "Ik doop u wel met water" zegt hij, "maar Deze zal u dopen met den Heiligen Geest." Wanneer Jezus met Zijn discipelen over deze dingen spreekt zegt Hij: "Johannes doopte wel met water maar gij lieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest." Zij waren daartoe voorbereid. Zij hadden zich van hun zonden bekeerd. Zij waren rein om het woord dat Jezus tot hen gesproken had. Wanneer de discipelen op het Pinksterfeest gedoopt werden met den Heiligen Geest is deze doop voor hen een ingang in een nieuw leven. Zij zijn gekomen in

een hoger geestesleven. Daar is een groot verschil tussen de Apostelen en de discipelen. De laatste waren reine mensen van hun zonden gewassen. De eerste zijn geheiligde mannen. Vervuld van den Heiligen Geest. Zo zijn zij nu voor altijd. Daar is nooit meer twijfel, daar is nooit meer vrees, daar is nooit meer wederspannigheid tegen God of ergernis over wat Hij beschikt. Zij gaan door het leven geleid, getroost, bekrachtigd door den Heiligen Geest. Zij zijn door dien Geest als omgeven, zij leven er van en er door en er in. Blijmoedig doen zij hun werk. Dit werk is het evangelie prediken aan alle mensen en hen dopen in de naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes. Dit is een andere doop dan de doop van Johannes. Johannes kon deze doop niet dopen want hij kende niet de Vader, zoals die geopenbaard is door Zijn Zoon, hij kende nog niet den Zoon zoals Deze Zichzelven heeft geopenbaard aan de wereld; hij kende nog niet den Heiligen Geest. Maar de apostelen kennen deze Drie. Als Jezus hen het gebod geeft kennen zij nog slechts de Vader en de Zoon en daarom wachten zij met hun prediking tot zij ook den Heiligen Geest zullen kennen. Nauweliks is Deze over hen uitgestort of zij beginnen hun prediking. Zij gaan heen en onderwijzen de volken opdat deze als zij, kennen den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest opdat zij in deze Drie leven, in hun gemeenschap zijn van Hem omgeven als iemand die ondergedompeld is in water.—Dit is de ontwikkeling van de mens die naar God streeft. Bekering der zonden, de kennis van den Vader en den Zoon, het ontvangen van den Heiligen Geest. Wie gedoopt is met de Heilige Geest die drinkt uit de fontein des levens, die is overgegaan in het koninkrijk Gods.

N.

ONZE GEZANGEN.

In het vorige nummer schreef ik, dat ik op de door Ahasverus van den Berg gemaakte of vertaalde en in den Gezang bundel opgenomen liederen zou terugkomen. In de naamlijst der vervaardigers onzer Gezangen, vastgesteld door de Synode der Nederlandse Hervormde kerk in 1880 worden aan Ah. van den Berg toegekend, 9 door hem zelf vervaardigd en door hem vertaald of naar andere dichters, meest Duitsche, 44, dus samen bijna een vierde van geheel de bundel.

Van de door hem zelf vervaardigde worden 104, 151, 157 nog al gebruikt: 104 zelfs heel veel bijna bij elke avondmaalsviering: een enkele maal 34: nooit 18, 80, 81 en 177. Dit laatste had gerust uit het Gezangboek kunnen zijn weggelaten het is een treurige rijmelarij en voor gemeentegezang geheel ongeschikt. Trouwens al deze liederen zijn juist niet, wat men in een Christelik Gezangboek kan verwachten. Dit zeggen wij niet om van den Berg oneer aan te doen. Wij geloven dat zij naar de smaak van zijn tijdgenoten waren, maar wij vragen naar iets anders, naar iets dat meer sticht en troost in ons Gezang.

Ook Gezang 3 is door van den Berg bewerkt. Het is dat oude Latijnsche kerklied. Te deum landamus, waarover wij vroeger hebben geschreven.

Ik acht het niet nodig om veel te zeggen over de door van den Berg vertaalde Gezangen. Er zijn er onder, die werkelik goed zijn, b.v. Gezang 1, 7, 9, 12 16, 29, 36, 55, 58, 67, 83, 90, 105, 106, 135, 136 137 140, 156, 181, 188, en 192. De meeste daarvan zijn bewerkingen van Gellerts liederen. 12, 16, 135, 137, 156 en 192: van Lavater 67, 90, 136, die welbekende dichters zijn. De anderen van mannen ook zelfs in Duitsland niet onder de grote dichters gerekend, behalve Klopstock van wit Gezang 41, 106 en 140 zijn.

Het is misschien hier de plaats om mede te delen van hoe grote invloed geestelike liederen zijn in het leven van waarlik vrome christenen. Wij geven hiervan een paar proeven, die we vonden in Dr. Bronsveldt; meer aangehaald boek.

Gezang 36 is eene bewerking van een Duits lied gedicht door H. C. Heaker geboren 1 Augustus 1699 te Hamburg, overleden in Juli 1743. De wijze van dit gezang is die van een Duitse kerklied (Evangeliesches Gezangbuch für die Provinz Brandenburg No. 392 vervaardigd door Johann Franck (1618 geb. 1677 gest.) Van dit lied, overal bekend, en o.a. in het Russies vertaald door Czaar Peter de Groote, deelt Bronsveldt het volgende mede.

Ds. Dresselkamp werd als jong candidaat geroepen in eene armoedige hut. IJskoud blies de wind door de reten der muren; een kachel zonder vuur, een stoel met drie poten, een vermolmde tafel en een armoedige katel maakten het huisraad uit. Op stroo lag eene weduwe, bibberend van de koude. De jonge leraar wist eerst van niets te spreken als van de droeven toestand, waarin deze vrouw verkeerde. Maar plotseling richt de kranke zich op, vouwt de handen en bidt met bevende stem:

Jesu, meine Freude
(Jezus, mijne vreugde)

Nog iets. Eene gravin van Schönburg in Saksen had een klein dochtertje aangenomen van zes jaar, dat zij hartelik lief had. Vier weken, nadat de predikant der plaats de lijkrede had gehouden op de overleden grootmoeder, bezocht hij de kinderkamer van 't kasteel en de kleine Rachel Sofie sprong op hem toe en zeide: Als ik sterf moet u ook mijne lijkrede houden en de tekst moet wezen "Jesu, meine Freude," en anders niets." Het kind zeide dit op vroliken toon, maar de andere dag werd zij ziek en kort daarna stierf zij met de laatste woorden van het lied ("Weicht, ihr Trauergeiste," "Ga weg, gij droeve geesten"), op de lippen.

Merkwaardig is ook de geschiedenis van de dichter van Gezang 83, Christiaan Friedrich Daniel Schubart geb. 1739 gest. 1791. Reeds als kind van 8 jaar toonde hij een buitegewone aanleg voor muziek, en was op alle scholen steeds de eerste, omdat hij zeer vlug was van geest en aangenaam in de omgang. Maar helaas, hij was zeer geneigd tot zinnelikheid, tot omgang met zedeloze mensen, tot toegeven aan hartstochten, die hem omlaag trokken en hem in de diepste ellende bracht. Gevolg van dit onstuimige leven was, dat hij 10 jaren in harde gevangenschap door bracht. In vrijheid gesteld werd hij weer liefderijk door zijn vrouw aangenomen, kreeg weer een goede betrekking te Stuttgart, doch daar hij weinig op zijne gezondheid lette, die door de hardheid van de gevangenis was verwoest, stierf hij zeer kort na zijn invrijheid stelling.

Merkwaardig, dat Schubart dikwijls diepe indrukken gehad heeft van het onderzoek des Bijbels en het lezen van godsdienstige boeken. Hij heeft zeer verlangd naar reinheid, voelde zich diep ellendig menigmaal, maar werd steeds weer door zijn lusten medegesleept. Ik vind in het Brandenburgsche Gezangboek ook een lied van hem No. 302, over de woorden 1 Kor. 3 :32 dat waarlik goed genoemd mag worden, en waaruit zowel een diep gevoel van afhankelikheid van God, als van een gelovig vertrouwen op de kracht van Golgotha's kruis spreekt. De twee laatste verzen van dit lied luiden:

Zijt g' ook ellendig, verlaten,
  en krank en gevangen
Vloeien stroomen van gramschap
  langs uw bleekende wangen
Daar boven in 't licht
  Verblijdt u, daar vloeien ze niet
Daar is al 't oude voorbijgegaan.

Gij die met Christus zult heerschen eenmaal
  zingt vreugde psalmen
Verheugt u in de heerlijkheid,
  door Christus zoo duur u gekocht
Aan 't kruis eens gestorven
  Heeft hij die verworven,
Ja, alles is 't uwe, Amen.

v.B.

HANDHAVING VAN DOODSTRAF

(door N.N.)

Onder 't hoofd "'n vrou an die galg" heeft de Volkstem in 'n paar artikelen een pleidooi geleverd voor de afschaffing van de doodstraf. Indien ons volk nog een Christelik volk is, dan heeft de Volkstem zeker zijn naam geweld aangedaan, in zover dat hij in zijn betoog niet een enkel maal rekening schijnt te houden, dat het hier gaat om een Christelik beginsel.

De doodstraf—al meent de Volkstem dat "om een mens op te hang, gek, verspot, laf is"—is een ordinantie Gods, en daarvoor als Christelik volk buigen wij eerbiedig het hoofd.

De Bijbel leert dat "wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens (d.i. de mens door God daartoe gesteld n.l. de overheid) vergoten worden, want God heeft de mens naar zijn beeld gemaakt."

Wie dus een moord pleegt, randt het beeld Gods aan, vergrijpt zich aan de Majesteit Gods, en daarom heeft God verordineerd, dat die mens ook sterven moet.

Al is dit een oud-testamenties woord 't is ook waar dat dit een eeuwigheidswoord is, en dus nog ook voor onze tijd geldt.

't Is aaklig, 't is ontzettend, de doodstraf, want de levensdraad van de misdadiger wordt plotseling daardoor afgesneden—maar 't is precies 't zelfde dat bij de vermoorde gebeurde.

Waar de doodstraf afgeschaft wordt daar is het een teken dat een natie zedelik achteruitgaat.

De doodstraf blijve dus gehandhaafd, niet als afschrikwekkend voorbeeld, ook niet uit wraak, maar enkel en alleen omdat God zulks geboden heeft en omdat zijn woord zulks eist.

Willen wij de naam van 'n Christelik volk behouden, dan torne men niet aan Gods ordinantiën en geboden. De sentimentaliteit ga bij ons niet boven 't woord Gods!

PERSOONLIKE ZAKEN.

Uit Holland wordt het bericht ontvangen van het overlijden van de echtgenote van Dr. A. W. Bronsveld, met wie hij meer dan acht en vijftig jaren gehuwd was. Een zware slag voor deze hoog bejaarde dienstknecht des Heren, en ook langs deze weg bieden wij hem onze oprechte deelneming, met de bede dat God hem in biezondere mate nabij zij.

Op 22 Augustus is in de pastorie een flukse dochter geboren. Ds. en Mevr. Vermooten worden hartelik geluk gewenst. De Heer had meer te geven, dan hij heeft genomen.

Volgens "Ons Vaderland" gaat Ds. H. D. van Broekhuizen begin van October op reis naar Holland om daar te promoveeren tot Doctor in de Theologie.

In het Weekblad der Nederlandse Hervormde kerk van Donderdag 11 Augustus lezen wij:

"De Synode ontving een bezoek van Ds. L. E. Brandt uit Johannesburg. Voorzitter van de Algemene Kerkvergadering der Nederduitse Hervormde kerk van Z. Afrika, die een groet van zijn kerk overbracht en enkele mededelingen omtrent zijn kerk deed, waaruit bleek, dat deze in de laatste jaren in bloei toegenomen is. De president, die de Heer Brandt vriendelik verwelkomd had, sprak de beste wensen uit voor de bloei van de Nederduitse Hervormde kerk van Z. Afrika en voor de band die onze beide kerken verbindt.

Op de plaats Schietpad, dist. Middelburg is 22 Augustus 1921 overleden de heer Philippus Rudolf Botha, oud 64 jaar, 4 maanden en 12 dagen. Hij was een getrouw kerklid en van 1897 tot 1904 diende hij als diaken, daarna als ouderling gedurende 17 jaren.

Hij laat eene weduwe achter en een aantal kinderen.

KERKDIENSTEN Ds. JAC. VAN BELKUM.

Zondag, 18 September 1921, Middelburg 10.30, avond 7 uur. Dienstdoende ouderling Br. I. B. Bierman, diaken C. J. Marais.

Zondag, 25 September te Ventersdorp.

Zaterdag, 2 October nam. 3 uur Voorbereiding.

Zondag, 3 October, v.m. 10 uur Nachtmaal. nam. 3 uur Dankzegging, avond 7 uur Avonddienst.

Zondag, 10 October te Heidelberg, v.m. 10 uur, avond 7.30. Dienstdoende ouderling D. J. Strijdom, diaken O. A. Strijdom.

GEMEENTE MIDDELBURG (Transvaal).
Predikbeurten van Ds. A. J. Barger.

Zondag, 18 September 1921, Middelburg (doopzondag). D.d. ouderling H. D. Pretorius.

Zondag, 25 September 1921, geen dienst.

Zondag, 2 October, Nijlstroom (konsulentsdienst.

Zondag, 9 October 1921, Erasmusdorp (Nachtmaal).

Zaterdag, Zondag, 15 en 16 October 1921, Middelburg (Nachtmaal).

De Catechisatie voor de aanneming begint Woensdagmorgen 12 October om 9 uur.

NACHTMAAL TE KRUGERSDORP.

Catechisatie begint 26 September, v.m. 10 uur. Br. ouderling H. C. van der Merwe en S. J. Botha.

Kerkeraadsvergadering Vrijdag, 30 September, avonds 7 uur.

Voorbereiding Zaterdag, 1 October n.m. 3 uur.

Gemeente vergadering 's avonds 7 uur.

Nachtmaal Zondag, 10 uur v.m.

De diakenen worden vriendelik verzocht alle lijsten van lidmaten in te dienen, verder verslag van kerkbouwfonds en alle gelden, die ingekomen zijn af te dragen.

NACHTMAAL TE TRICHARDT.

Op 29 en 30 October hopen wij Nachtmaal te vieren.

KERKVIERING TE POTGIETERSRUST.

Zo de Heer wil en we leven zal het H.Avondmaal hier worden gehouden Zondag, 20 November 1921, met aanneming van nieuwe lidmaten en bediening van de H.Doop. Onze geachte konsulent ZWE. Ds. H. D. van Broekhuizen, die heeft ons bericht dat Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, alsdan tot ons zal overkomen om de diensten te leiden, waarvoor we zeer dankbaar zijn.

HEILBRON.

Uit Heilbron wordt ons bericht dat de gemeente aldaar naar het dorp was opgekomen voor Nachtmaal, maar dat er geen leraar is gekomen, wat een zeer grote teleurstelling heeft veroorzaakt. Zaterdag morgen 12 Augustus is er toch een grote vee-vendutie gehouden, die £295 heeft opgebracht. Deze vendutie was voor dekking van de kerkschuld.

OPENING NIEUWE KERKGEBOUW TE LOSBERG.

Zondag, 28 Augustus, was voor de Gemeente van de Ned. Hervormde Kerk Potchefstroom, (afdeling Losberg) een grote dag. Deze afdeling heeft voor jaren een kerk op Doornfontein gehad, maar het bleek reeds geruime tijd, dat dit kerkgebouw niet doelmatig genoeg gelegen was en een verplaatsing naar 'n meer centrale plaats, noodzakelik was.

Enige jaren geleden werd besloten om het oude Kerkgebouw te verkopen en één te bouwen op het nieuw gestichte dorp Fochville. De eigenaars van het nieuwe dorp waren zo beleefd de Gemeente een stuk grond gratis te aan te bieden, dat met dankbaarheid aangenomen werd.

Intusen willen wij nog mededelen, dat het oude keregebouw kort na de oorlog opgericht werd omdat het bleek, dat vele lidmaten der kerk zo arm waren, dat ze geen vervoermiddelen hadden om hun kerk te Potchefstroom te bezoeken. Ook nu, dat de armoede onder ons volk nog meer toeneemt, zal het zeker meer noodzakelik zijn.

Zondagmorgen vond dan de inwijding van het nieuwe kerkgebouw plaats.

De voorzitter van de bouwkommissie, de ouderling A. J. G. Oosthuizen, liet psalm 146 zingen en heette allen hartelik welkom. Het was hem een groot genoegen, dit gebouw aan de Gemeente te mogen overhandigen. Hij hoopte, dat dit gebouw tot in ons nageslacht steeds gevuld zou zijn met leden van onze gemeente, die zouden komen luisteren naar de verkondiging van Gods woord, het heilig avondmaal zouden komen gebruiken en de jonge lidmaten komen om aangenomen te worden en jonge kinderen om gedoopt te worden. Hij dankte allen die medegewerkt hadden om het doel te bereiken vooral Ds. S. Vermooten, br. oudl. A. H. Koomans en zijn mede-leden van de bouwkommissie. Hij verzocht Ds. Vermooten om de deuren te openen, waarna br. A. H. Koomans de Kerkeraadsleden, en de Gemeente het gebouw zouden binnengaan.

Hierop liet Ds. Vermooten psalm 100 zingen en onder het zingen van dat vers deed de gemeente intrede in haar nieuwe kerkgebouw.

Ds. Vermooten betrad hierna de kansel en hield een zeer indrukwekkende rede en nam tot tekst Genesis 28 vers 12 n.m. de woorden "en hij droomde, en ziet eene ladder was gesteld op de aarde welker opperste aan de hemel raakte, en ziet de engelen Gods klommen daarmee op en neder." Na een ernstig gebed, waarin Z.Eerw. de zegen afsmeekte van de Almagtige dat dit gebouw tot zegen en uitbreiding van Gods Koninkrijk zou zijn dankte hij de gemeente hartelik voor de milde bijdragen, en tevens de eigenaren die zo goed waren geweest om de grond te geven. Het kerkgebouw was geheel gevuld. Vele leden van de Zusterkerken waren tegenwoordig.

Des namiddags werden 6 kinderen gedoopt en trad Ds. Vermooten nogmaals voor de Gemeente op. Het gebouw is van zink opgetrokken en binnen van stenen. Men hoopt, wanneer de tijden beter zijn een stenen kerkgebouw op te trekken. Het is een grote aanwinst voor het dorp Fochville. De gemeente zal, zodra de toestand van 't land dit toelaat, overgaan tot 't bouwen van 'n pastorie.

Dullstroom, 5 Sept. 1921.

De Nederlandse driekleur wappert heden van de nok der in aanbouw zijnde Pastorie ten teken dat de bekapping van het gebouw gereed is.

Met een juichkreet en een danktoon zagen we hedenmorgen de geliefde driekleur zich ontplooien boven het gebouw dat, naar we vurig hopen, binnekort tot woning zal dienen van de predikant der Ned. Herv. Gemeente van Lijdenburg. Welk een voldoening zal dit zijn voor velen onzer oudere Kerkeraads- en gemeente leden die steeds zo geijverd hebben en zich vele opofferingen hebben getroost om dit ideaal te bereiken. Moge de goede God hen sparen en zegenen om ook de inwijding der Pastorie en de bevestiging van een eigen leraar te mogen bijwonen.

Wel loop ik de tijd een weinig vooruit want het zal nog wel enige maanden duren voordat het gebouw voor bewoning gereed is en nog langer voordat we een eigen leraar hebben want de beroeping zal eerst D.V. in October a.s. plaats vinden maar toch, we verblijden ons reeds in het vooruitzicht!

De winter was koud en guur dit jaar en dit is misschien de oorzaak dat niemand der kerkeraads- of bouwkommissie leden eraan gedacht heeft een verslag te plaatsen van de eerste steenlegging der Pastorie welke plechtigheid plaats vond op de 13 Junie j.l.

De steen werd gelegd door ds. A. J. Barger, consulent dezer gemeente. Z.Eerw. sprak naar aanleiding van Gen. 28 en de rede die met grote ernst werd uitgesproken maakte blijkbaar indruk op de aanwezigen. Ds. J. S. Theron, predikant der Ned. Herv. of Ger. Gemeente van Dullstroom sprak ook enige hartelijke woorden en wees vooral op de geest van samenwerking, die er bestond tussen de verschillende gemeenten te dezer plaatse.

Ook voerde nog het woord de HH. D. G. S. Wolmarans en T. N. H. Janson, resp. voorzitter en sekretaris der bouwkommissie, oud. Booyse en de contracter de heer F. A. Westmaas.

Het was een dag die met gulden letters dient te worden aangetekend in de gedenkboeken onzer gemeente!

Het gebouw wordt opgericht in de z.g.n. "Grote Tuin" gelegen aan de Oranje-Nassaustraat en, volgens sommige predikanten (die toch zeker tot oordeel bevoegd zijn) een ideale plek voor een Pastorie.

Het gebouw beslaat een oppervlakte van 58 x 60 voet en bevat drie slaapkamers, eetkamer, zitkamer, studeerkamer, kombuis, provisie kamer, badkamer, ruime gangen, veranda's en stoep.

De kosten van oprichting, met buitengebouwen zullen ruim £2000 bedragen en......... nu zijn de tijden zo slecht! Onze gemeente heeft echter al slechter tijden gekend en we zijn er, met Gods hulp, toch gekomen! Toen onze kerk gebouwd werd in het jaar 1904 waren de tijden nog slechter en de schuld ook hoog en ook hier heeft de Here geholpen. Helaas, de oude steunpilaren verliezen we de een na de ander en degenen die in hun plaats treden zijn niet zo sterk en volhardend.

Wij zijn echter dankbaar voor hetgeen dat tot hier toe tot stand is gebracht en gaan vol vertrouwen de toekomst tegemoet.

J.H.H.J.

CORRESPONDENTIE.

Bijna elke maand ontvangt de Redacteur lange doodsberichten, In memoriam's, en dan het verzoek die gratis te plaatsen.

Tot onze spijt kunnen we die niet plaatsen, en in geen geval GRATIS. We hebben geen plaats voor zulke grote stukken en gratis opnemen kunnen wij ze niet, omdat dit niet betaalt.

Gaarne ontvangen we kleine doodsberichten, geboorteberichten en huweliks mededelingen, die slecht enige shillings kosten.

REDAKTEUR.

De Redacteur van de Almanak heeft aan alle leraren een uitnodiging gezonden om te schrijven voor de Almanak voor het jaar 1921. Ook aan alle scribas vormen voor de census opgaven. Hij hoopt, dat de leraren allen enige bijdrage zullen zenden voor 15 October en dat alle scribas die vormen goed en nauwkeurig ingevuld zullen sturen niet later dan 15 October a.s.

De Almanak moet bijna elk jaar in haast worden afgedrukt, waardoor vele fouten en onnauwkeurigheden ontstaan. Hij vraagt daarom heel vroeg alle stukken te zenden.

VERSLAG VAN DE ADMINISTRATEUR OVER AUGUSTUS 1921.

Wed. Fonds. Bijdragen:						
Gem. Zoutpansberg ...	3	0	0			
Gem. Pietersburg (PRR)	0	14	5			
Gem. Zwartruggens ...	2	1	10			
Gem. Utrecht	0	10	11	6	7	2
Wed. Fonds. Interest:						
C. C. H. Schmidt	8	15	0			
C. A. v. d. Plas	6	0	0			
R. F. Berg	5	5	0	20	0	0
Theol. Kwschl. Bijdragen:						
Gem. Zoutpansberg ...	8	0	0	8	0	0
Beh. Stud. Fonds. Terugbet.:						
D. J. Seymore	3	0	0	3	0	0
Almanak				3	10	0
Preekbundel				0	15	0
Vormen				0	9	0
Wetten				0	2	0
Zondagsch. Roosters				7	16	6
Hervormer. Intekening				21	11	8
				71	11	4

DE ZONDAGSCHOOL.

2de Oct.

ABRAHAM EN DE ENGELEN.

Leer Gen. 18 : 1....Ps. 98 : 1....Lees Gen. 18.

Abraham woon nu baja gelukkig in Kanaan! Die Heer het hom rijkelijk geseen. Sij vee, beeste, skape en bokke is baja. Liefde, vrede is in sij tent. Die belofte van die Heer, omtrent 'n seun is nog nie vervul nie. Maar hij weet wat die Heere beloof dit sal Hij doen. Een middag omtrent twaalf uur sit hij voor sij tent in die skaduw van die eike boom, want die kinders weet dit kan baja warm word in Palestina en dan is dit baja lekker in die skaduw. Toe hij daar sit sien hij drie manne vreemdelinge daar staan. Dadelik loop hij nader om met hul te praat. Hij maak 'n buiging en sê: Moenie bij mij tent virbij gaan nie, kom asseblief nader. Kinders, beleefdheid is al te mooi. Daar is baja kinders wat dit vergeet. Dit lijk of hulle hoed vas sit op hulle hoof kinders haal toch julle hoed af vir ouer mense, die ou hollandse spreekwoord: Met die hoed in die hand, kom jij deur die ganse land! Dit beteken met beleefdheid en vriendelikheid kom jij die wereld deur. Ons sien hier hoe beleefd en vriendelijk Abraham was, maar nie alleen beleefd, gastvrij ook. Dadelik nooi hij hulle te kom was en dan ok 'n stukkie te kom eet! Hulle neem dadelik die uitnoodiging aan. Kinders vroere jare was die afrikaanders oorals bekend vir hulle gastvrijheid, dit is 'n baja mooi iets in die lewe van ons volk. Ons hoop dat die kinders as hulle groot is en eenmaal hulle eie huisie het, dit ok sal wees.

Wat is mooier as jij as 'n vreemdeling rond reis liefde en vriendelikheid te ondervind. Hoe zwaar en treurig as jij ver moet rij en jij kom bij mense en hulle wil jou nie ontvang nie of hulle is nors en stuurs. Die manne kom in en dadelik se Abram vir sij vrouw, sij moet vetkoekke bak, hij gaan naar die kraal vang 'n kalf en sê aan die kneg om dit dadelik klaar te maak. Nie alleen brood ok alles moet hulle krij. Toe alles klaar was breng hij dit buite bij hulle onder die boom, en daar eet hulle lekker, rus uit en hij staan daar om hulle te virsorg.

Toe hulle klaar geeet het, vra hulle hom: Waar is jou vrouw? In die tent, sê hij. Hierop antwoord een van hulle en sê hom, dat sij vrouw een van die dage 'n seuntjie sal krij. Sara hoor wat hij sê en begint te lag! Kinders die drie manne was Engele wat die Heere gestuur het om dit Abram bekend te maak van die geboorte van 'n seun. Hoe heerlik seen die Heere hier die gastvrijheid van Abram. Die Engel hoor dat Sara lag en laat haar roep. En vra haar, hoekom het jij gelag. Sij ontken dit. Dit was baja virkeerd van Sara, sij vertel nou 'n leun. Die Engel virwijt dit haar. Die manne, dit wil se: twee van die Engele gaan nou weg, Abram gaat 'n eint met hulle saam. Maar een blij agter om nog verder met Abram te praat. Die Heere vertel Abram hier van die goddeloosheid van Sodom en Gomorra dat Hij plan het om die stede te verdelg. Kinders Abram is die vriend van God en hier vertel die Heere vir Sij vriend wat Hij van plan is om te doen. Nou begint Abram te pleit vir die ongelukkige stede. Hij denk aan sij neef Lot die hij daar lief het en al die ander ongelukkige mense. Die Heere beloof Abram dat as daar vijftig is wat die Heere vrees sal Hij die plekke spaar, ja die Heere kom tot tien toe. Maar daar is nie eers tien nie. Ag! kinders dit is tog al te treurig dat daar so baja goddeloose mense is, wat nie naar die Heere wil luister nie: Die kinders moet vir hulle bid, dat die Heere ok hulle harte moet verander. Maar dan sien ons ok, hoe die Heere terwille van die vrome die mense spaar. O kinders jullie moet baie dankbaar wees dat daar nog geloovige Christene onder ons volk is, wat gedurig tot die Heere bid en smeek, ok in ons volk; zegeninge stuur die Heere, ok oer ons terwille van die duisende geloovige.

9de October.

SODOM EN GOMORRA.

Leer Gen. 19:13. Ps. 118:3.
Lees Gen. 19 : 1-4, 9-30.

Die twee Engele gaan toe naar Sodom, om die werk wat die Heere hulle opgeleg het te doen; Lot sit in die poorte van Sodom, en sien die vreemdelinge die stad nader. Net as Abraham loop hij hulle in gemoet en vra hulle om saam met hom naar sij huis te gaan: Eerst wou hulle nie maar Lot hou aan, en eindelik gaan hulle saam met hom; Ons sien hier alhoewel Lot in die goddeloose stad woon hij nog nie vergeet het om gastvrij te wees. Die mense van Sodom was baie goddeloos, en dring op Lot en sij vriende aan om die vreemdelinge kwaad te doen; Welk 'n verschil, nie waar kinders: Lot wil hulle help, en onder dak gee, die ander wil hulle seer maak, en beledig. Hulle dring tot bij Lot se huis om die deur oop te breek; maar die Engel verblind die mense sodat hulle nie kan sien nie, en so nie meer die deur kan krij nie. So loop hulle langsaam alger weg. Die Engele vertel toe aan Lot wat gaan gebeur met Sodom en Gomorra, dat die Heere die stede gaan verwoest. En sê hij en sij hele familie moet vlug. Lot gaan toe praat met sij a.s. skoonseuns om hulle om te haal, saam met hom te vlug. Maar hulle lag hom

uit; toen die dag breek beveel die Engele aan Lot om met sij vrou en dogters te vlug; toen hulle draai en wag, grijp die Engele eindelik die vrou en dogters bij die hand, en trek hulle buite die stad. Toe hulle buite kom, sê hulle kijk nou moet julle nie omkijk nie, maar net vlug so gou as julle kan, as julle stilstaan of omkijk, is dit klaar, en word julle ok verbrand. Lot vra en pleit tot dat hulle naar 'n klein stadje bij die berg net gaan mag vlug, eindelik stem die Engel toe, en daar vlug hulle weg, so gou as hulle kon, en die Engel keer terug naar sij sender. Terwijl hulle vlug reen dit oer die gedoemde dorp, swaal en vuur. Die stede word verwoest en al die mense en diere word verbrand. Lot sij vrou egter haar hart was baie geheg aan haar goed, staan stil, kijk om, en die vreeslike lot van die inwoners van Sodom en Gomorra trek op haar. Arme vrou die op sulke wijse vir haar ongehoorsaamheid word gestraf. Liewe kinders probeer tog om gehoorsaam te wees aan jul ouders, maar ok aan die bevele van die Heere. Ongehoorsaamheid is 'n baie grote sonde. Hier sien ons hoe die inwoners van die dorpe oer hul vreeselike goddeloosheid en sonde word gestraf. Maar ok hoe Lot arme vrou moet deel in die oordeel wat oer andere kom. As 'n mens vandag bij die Doode Zee kom, waar vroer die stede was, is dit een van die treurigste plekke in die wereld daar grooi niks, 'n mens sien geen grassie geen blommetjie, ja selfs geen vooltje, dit isalles woes en dor. Die Doode Zee is daar as 'n waarskuwing vir die mense om te sien hoe die Heere die goddeloosheid straf. Lot het 'n tijdje in Soar gewoon, maar het later naar die gebergte getrek, en daar het sij nakomelinge 'n groot volk geword. Abraham weet van die Heere se besluit, staan die more vroeg op, om te kijk wat gebeure. Hij sien 'n vreeselike rook op trek, net as die van 'n groot grasbrand, of bosbrand. Toe Abraham dit sien, wis hij dat die Heere se oerdeel, oer Sodom en Gomorra voltoei was.

16de October.

GEBOORTE VAN IZAAK.

Leer Gen. 21:7. Ps. 118:4. Lees Gen. 21.

Die Heer het vir Abraham en Sarah 'n seuntje belowe, en eindelik na jare lang wag, het die Heere die geloof van Abraham nie beskaam nie. Die seuntje word gebore en krij die naam van Izaak. Izaak beteeeken Lag. Wanneer Sarah die naam noem, moet sij steeds denk aan haar ongeloof en twijfel. Abraham was 100 jaar oud toe Izaak gebore werd. Kinders, Abraham het jare lang gewag op die belofte van die Heere. Maar as hij soms wil twijfel of ongeloovig word, het die Heere met hom gepraat, en die belofte herhaal. Die Heere is 'n waar maker van sij woord, wat ok al gebeur hij sal sij woord hou, laat ons dus altijd de Heere se woord geloof, en daarna luster, en ons sal nooit teleurgestel word. Toen de kindje omtrent 'n jaar of 18 maande oud was, het sij moeder hom gespeen, op die dag het hulle 'n groot maaltijd gegee. Ons kan begrijp dat die ouders baie blij was, oer die liewe mooi seuntje. Op die wijse wou Abraham sij blijdskap te kenne gee, en het baie vriende na die feestmaal genooi. Maar daar het moeielikheid gekom. Ismail die stierf broer van Izaak, het met sij klein broertje begin spot, en dit het Sarah gesien, op die plek was sij kwaad, en gaan na Abraham en sij sê vir hom, jij moet Hagar, en Ismail wegja, want Ismail sal nie saam met mij seun erf nie. Abraham het baie sleg gevoel, toen Sarah dit vra, maar terwille van die liewe vrede in sij huis het hij dit gedoen. Kinders dit was verkeert van Sarah, en swak van Abraham. Maar die Heere het gesê aan Abraham, luister na jou vrou, en ek sal vir Hagar en Ismail sorg. Die volgende dag vroeg in die more, het Abraham vir Hagar en haar seuntje weg gestuur. Arme Hagar het maar baie treurig en droewig die huis verlaat. Want sij het nie geweet waar sij moet heen gaan nie. Eindelik kom sij in die woestijn, en dwaal daar rond. Die kinders weet die woestijn is 'n dorre sandvlakte, waar nie water en ok nie bome is nie, alles is dor, is kaal, hier en daar miskien 'n klein struikie. Uitgeput en moeg le sij die kind onder 'n bosje neer, en gaan self 'n endjie vandaar sit, omdat sij haar kind nie van ellende wil sien sterf nie. Daar le sij en huil, haar hart is gebreek, sij en haar kindje moet sterf. Haar die Heere sien haar treurig toestand, en Hij het jammer vir haar. Kinders dit is alte heerlik en troosrik, te weet dat die Heere ons in onse droefheid en ellende sien, ja ok onse trane tel. Die Heere stuur ok 'n Engel naar arme Hagar, die roep haar bij haar naam en wijs haar waar 'n fonteinje is. Dadelik grijp sij haar kind, druk hom vas aan haar hart en breng hom bij die water, hier beloof die Engel haar dat die Heere vir haar en haar kind sal sorg, en hom tot 'n groot volk sal maak. Ismail het groot en sterk geword en in die woestijn gewoon, sij woonplaas was, bij 'n fonteinje waar palmboome groei en mooi water is, hier het hij 'n wildskut geword, dapper en sterk, later is hij met 'n meisje uit Egepteland getrou en is die stam vader geword van die Ismailiete.

23ste October.

OFFERANDE VAN IZAAK.

Leer Gen. 22 : 2. Ps. 118 : 7. Lees Gen. 22 : 1-19.

Nou het daar 'n baie moeilike tijd vir Abraham die moeilikste tijd miskien van sij lewe. Die Heere het eendag vir Abraham gesê: Neem jou kind, jou eenigste Izaak, offer hom as 'n brandoffer. Dit was vir arme Abraham, as 'n donderslag uit 'n heldere hemel. Die eenigste kind wat hij het, ijs die Heere as offer. Kinders, in die dae was die offer van kinders bij die heudens 'n gewoonte. Hulle offer die kinders vir hul afgode. Abraham het dit dikwijls gesien, dit was dus nie iets vreemds vir hom nie, hij het dan ok dadelik gehoorsaam, staan die more vroeg op, neem Izaak saam met hom, sê aan die knechts hul moet die ezels opsaal, neem twee van sij slawe saam, en hout en vuur, drie dae het hul getrek voor hul die plaas bereik wat die Heere hom aangewijs het, die berg Moria. Hij sij toe aan die knechts blijf julle hier agter, en as ek klaar geoffer het, kom ons terug. Daar gaan vader en seun die berg op, die vader dra die vuur en die seun die hout. Toe hulle so voort gaan, vra Izaak aan sij vader, "Hier is die vuur en die hout, waar is die lam wat ons moet offer" dit was 'n baie swaar vraag vir die vader, wat sij kind so lief het. Hij antwoord "Mij kind, die Heere sal self vir die lammetje sorg." Eindelik kom hul bo op die berg, hulle begin klippe bijmekaar te maak en bou die altaar. Die altaar was, vat die vader vir Izaak en le hom op die hout, Kinders wat 'n omblik vir die arme vader, en die liewe kind, stil le hij daar, hij praat niks, hij het hom oergegee. Abraham vat die mes, maar net toe hij die mes optel, kom daar 'n stem die roep: "Abraham" dadelik wag hij, en die stem se verder "Ek sien jij is gehoorsaam gewees, en het mij liewer dan jou kind." Dit is genoeg. Abraham maak dadelik sij kind los, Izaak spring op die grond, en huppel van blijdskap. Abraham, kijk met dankbaarheid naar sij kind, toen siet hij daar 'n skaap staan, met die horens vas in die bos. Dadelik vang hij hom, breng hom bij die altaar, en offer hom, inplaas van sij kind. So sorg die Heer vir sij kinders, en help hul uit die nood, en voorsien in hul behoefte. Dadelik gee Abraham die plek 'n naam, en die naam is "Die Heere sal voorsien." Kinders as ons die Heere lief het, en gehoorsaam is sal Hij altijd voor ons sorg, dit skijn soms of daar nie hulp of uitkoms kom nie, tog kom die Heere op Sij tijd, om te help en te sorg, daarom moet die kinders altijd luister naar Gods woord, en doen wat die Heere sê.

30ste October.

DE HERVORMING.

Leer Gen. 24 : 7. Ps. 118 : 8. Lees Gen. 24.

In die Hoofdstuk stuur Abraham sij kneg, Elieser, naar sij families in Ur der Chaldeen, om vir Izaak 'n vrou te gaan haal. Abraham was bang dat Izaak, 'n vrou uit die hueden sou trou. Elieser beloof en sweer dat hij dit sal doen. Elieser het met kamele daarheen getrek, en baie mooi persente saam geneem vir die bruid, die Heere het sij weg baie voorspoedig gemaak, en het daar die dogter van Bethuel, Rebecca die suster van Laban ontmoet, sij was 'n klein niggie van Izaak, dadelik het sij en haar familie gewillig gewees, dat sij die vrou van Izaak sou word. So het die Heere Izaak 'n vrome en godvreesende vrou gegee. Kinders vandag vier ons Hervorming Feest, en ons denk met dankbaarheid terug, hoe die Heere ons verlos het, van die Roomse kerk, en sulke manne gebruik het as Luther en Calvijn.

Die onderwijsers sal julle vandag vertel, hoe swaar onse voorouders gelei het, onder die Roomse. Hoeveel honderde vaders en moeders, vermoor is geword om hul geloof, daarom wil ons die kinders vermaan om tog getrou te wees, aan hulle kerke, hulle Bijbel. En die ouders waarsku vir die Roomse skole. Roome verander nooit, die gevaar vir onse voorouders is ok ons gevaar.

Meer en meer wordt in onze tijd belangstelling gewijd aan de godsdienstige vorming van het kind. Niet alleen de uitkomsten van de studie der paedagogie en psychologie, ook de nieuwe tijd met zijn andere behoeften stelt aan de opvoeder hogere eisen dan vroeger.

Was in vroeger dagen een warm hart en een weinig Bijbelkennis voor de Zondagsschoolonderwijzer voldoende, om met tevredenheid op zijn arbeid neer te zien, onze tijd vraagt meer. Hij vraagt arbeiders, die zich in de moeilikheden hebben ingedacht: hij vraagt opgeleide krachten. De velden zijn wit om te oogsten, maar waar zijn zij, die het vermogen bezitten leiding te geven?

In verband hiermede is te Amsterdam een vereniging georganiseerd met het doel om arbeiders in Zondagschool en Kinderkerk op te leiden. De vergaderingen worden 's Woensdagsavonds gehouden. Het eerste deel van de avond wordt besteed aan de praktijk: het methodies behandelen van een bijbels onderwerp, met het oog op een bepaalde leeftijd. Het tweede deel omvat een theoreties on-

derwerp, als: de psyche der verschillende leeftijden, wijding, organisatie, het kind en het gebed, enz.

Dit is een voorbeeld, dat ook in ons land navolging verdient. Gewilligheid is niet de enige vereiste voor een Zondagschool-onderwijzer(-es), maar ook en vooral b e k w a a m h e i d.

PROFESSOR BAVINCK.

Op 1 Augustus l.l. is Professor Bavinck te Amsterdam gestorven. Menigmaal heeft schrijver dezes hem ontmoet op de jaarlikse conferenties van de Nederl. Christen Studenten Vereniging, waar hij haast ieder jaar het woord voerde. De N.C.S.V. deelt niet in de sympathie van de Gereformeerde kerken in Nederland, maar wel had deze vereniging de liefde van het hart van Bavinck. Hij had een open oog voor de geestelike noden van de studenten, en daarom deelde hij niet in het exclusivisme van de meerderheid van zijn kerk. Bavinck is heengegaan, de geleerden in Holland tellen hem niet meer in hun kring.

In de Algemene Synode der Ned. Hervormde kerk heeft de president—volgens de Nieuwe Rotterdamsche Ct.—woorden gesproken van grote waardeering over wijlen den hoogleeraar dr. H. Bavinck. Hij wijst er op, dat deze Neo-Calvinist een ruimen blik had. Het sieraad van een man van invloed en van wetenschap is, dat hij een open oog heeft voor de waarheid die in de afwijkende meeningen van anderen schuilt, ook op het terrein des geloofs. Zulk een man was dr. Bavinck, door wiens heengaan de theologische wetenschap en heel het kerkelijk leven een groot verlies heeft geleden.

De hoogleeraar dr. Van Nes sluit zich, ook namens zijn ambgenoot dr. Aalders, aan bij deze woorden van den president."

In Bergopwaarts schrijft Professor Dr. H. Th. Obbink van Utrecht het volgende:

"Met ontroering is in breede kringen het overlijden van Prof. Bavinck vernomen. Het zijn waarlijk niet alleen de geref. kerken, die door zijn heengaan een gevoelig verlies hebben geleden. Bavinck was een onzer bekwaamste theologen. Ik denk er niet aan, zijne wetenschappelijke beteekenis te schetsen—dat is trouwens reeds elders geschied—maar een woord van sympathieke waardeering mag ook in ons blad niet ontbreken bij het verscheiden van deze diepzinnige geleerde, die voor het religieuze leven van ons land grooter beteekenis had en heeft dan zelfs menigeen zijner onmiddellijke volgelingen vermoedt.

Als hoogleeraar der vrije Universiteit heeft Bavinck een "school" gevormd. Het is geen geheim hoezeer zijne persoonlijkheid en onderwijs daar domineerde. Zijne persoonlijkheid én zijn onderwijs. Want Bavinck was niet alleen een eminent geleerde, maar ook een voortreffelijk docent en een beminnelijk, bescheiden en vroom mensch. Dat blijkt reeds uit zijne talrijke geschriften, die allen het stempel dragen van zijn vroom gemoed. Maar vooral in persoonlijke gesprekken kwam ik onder den indruk van zijn kinderlijk-oprecht zieleleven. Bavinck behoorde tot die menschen, wier omgang anderen verheft en beter maakt. Wat hij deed, zal wel nawerken, want hij heeft veel geschreven—maar dat hijzelf er niet meer is, zal op allerlei terrein als een smartelijke leegte worden gevoeld."

Met Bavinck is aan de Gereformeerde kerken in Nederland een kracht ontvallen die niet licht vervangen zal worden.

S.P.E.

DE KATECHISATIE.

In het nummer van gister werd iets meegedeeld over 'n ouderlingen-konferensie op Arnhem ('n naam, waarvan de drukkersduivel het vreeslike woord "Arunhben" gemaakt heeft), waar prof. dr. G. C. Aalders 'n referaat hield over "De Katechisatie en wat onze Ouderlingen daarvoor te doen hebben". Daarbij kan nu nog worden gevoegd, dat de professor de volgende stellingen verdedigde, die aanleiding gaven tot 'n levendige diskussie:—

1. Noch de materieel-paedagogiese, noch de ideëel-paedagogiese konditiën waaronder het katecheties onderwijs gegeven wordt, noch de belangstelling die over het algemeen geniet, zijn geëvenredigd aan de waarde en betekenis van dit onderwijs.

2. Het is de roeping der ouderlingen met alle krachten mede te arbeiden om in deze ernstige en voor het zaad der Gemeente hoogst schadelike achterstand verbetering aan te brengen, door:

a. persoonlik hun belangstelling in het katecheties onderwijs te verlevendigen en in meerdere mate te doen blijken;

b. bij ouders en kinderen het belang der katechisatie overtuigend te bepleiten;

c. tot verbetering der materieel-paedagogiese konditiën onverpoosd werkzaam te zijn;

d. tot verheffing van het ideëel-paedagogiese heil aan de Dienaren des Woords hun krachtigste steun te verlenen.

De eerste plicht van een moeder is om zorg te dragen voor haar huisgezin en de gezondheid van de leden van haar huishouding te beschermen, en dit doet zij op de beste manier. Als vader of baby beginnen te hoesten dan komt de bottel van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel voor de dag en dan krijgt de lijder er een dosis van om in te nemen. Een tijdige dosis voorkomt veel zorg. Denk daaraan, vrijgezellen en maagden.

MEDEDELINGEN VAN DE ADMINISTRATEUR.

Wetten en Notulen.—Deze worden franko per post toegezonden tegen betaling van 2/- per stuk.

Preekbundel.—De prijs is 7/6 per stuk, te orderen van de Administrateur, Bus 444, Johannesburg.

Lesboekje over de Bijbelse Geschiedenis voor Eerstbeginnende door Dr. A. van der Flier. 1ste stukje: Het Oude Testament; 2de stukje: Het Nieuwe Testament. Deze lesboekjes zijn nu bij de Administrateur (Bus 444, Johannesburg) verkrijgbaar tegen 9 pennies per stuk of 8 shillings voor 12 stuks.

Vormen (Doop-, Aanneem- en Huwelik certifikaten) kunnen van de Administrateur georderd worden voor 6/- de 100 stuks of 3/- voor 50 en 1/6 voor 25 stuks.

Het antwoord van Ds. Vermooten moet onbesproken blijven daar de beslissing van de Redakteur ge-eerbiedigd moet worden.

Elke namiddag worden zij geregeld op een verstikkende zandstorm onthaald en de fijne stofjes worden ingeademd en zij verscheuren de slijmvliezen waarmede de keel gevoerd is en later ook de longen, ziekte-kiemen volgen en het gevolg is: ernstige keelpijn. Geen medicijn verzacht de pijn en geneest de aandoening zo snel als Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel. Verget dit niet.

Op 9 en 10 April l.l. heeft de christen studenten Vereeniging aan de Kaapse Universiteit een konferentie georganiseerd, bij welke gelegenheid referaten gehouden worden over de volgende onderwerpen: Geloof en Twijfel; Evolutie en de Bijbel; Hedendaags Ongeloof; Christus en Zijn Wederkomst—altemaal vraagstukken van aktueel belang voor de studenten.

Raad voor moeders. Wanneer Uw kind ziek is door verkoudheid geef hem dan en dosis van Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel. Als vader keelpijn heeft geef hem dan en dosis van het Pepermunt Geneesmiddel. Er bestaat niets dat zo uitmuntend is om de aamborstigheid van grootmoeder te verlichten als het Pepermunt Geneesmiddel. De remedie van de kleine Freda is het Pepermunt Geneesmiddel.

Kinkhoest is en baja overerflike aandoening die door kiemen wordt veroorzaakt; in het eerst schijnt het een gewone verkoudheid te zijn, die gevolgd wordt door langdurige aanvallen van hoest, en vele levens worden verkort door de daaraan verbonden inspanning. Door de ziekte-kiemen te verdrijven genees Woods' Pepermunt Geneesmiddel de verkoudheid en verhindert daardoor kinkhoest. Zorg ervoor dat gij altijd een bottel van het Pepermunt Geneesmiddel in huis hebt.

MARTIN'S APIOL & STEEL PILLS voor dames

WEES ZEKER DAT U MARTINS KRIJGT.

NIET ECHT ZONDER DE N AM-TEEKENING.

Een Frans Middel voor alle Ongeregeldheden. Duizende Dames houden een doos Martin's Pillen in huis, zodat bij het eerste teken van enige ongeregeldheid een dosis tijdig kan worden toegediend. Allen die ze gebruiken bevelen ze aan. Van alle Apothekers en Magazijnen postvrij voor 5s. **Martin, Southampton End.**

Vertrouwbare Geneesmiddels.

DEZE WELBEKENDE MIDDELS HEBT GIJ ALTOOS NODIG—HOUDT DUS DIE IN UW HUIS.

"Hoestine" Hoest, Kroep en Bronchitis Middel (Handels Merk Klok Toren). Kroep Stroop. De kinderen Hoest Middel. Het houdt de ademhalings organen vrij en vermindert gevaren. Prijs 1/3, per Post 1/9. Driemaal groter Prijs 2/9, per Post 3/3.

Roos Zalf. (Handels Merk Klo kToren). "Lal's" Roos en Genezende Zalf. Schoon, Verzachtend, Helende. Geneest **Roos**, alle soorten van Zeren, Sneden, Wonden, Veld Zeren, Slechte Benen, Vel Kwalen, Blarenzweren, Brandwonden, Schrapplekken, Huiduitslag, Kinder's Brand Zeren, Puisten alle soorten, Uitslag na Scheren, Jeukende Vel Kwalen, Zere en Zwetende Voeten, Bed Zeren, Winter Handen en Voeten, Zere Lippen, Zere Nippelen, Zere Ogen, Zweren in Oren, Gebarsten en Droog Vel Neus Catarrh, Uit de Neus vloeien, Verkouden in het Hoofd, enz. Het verlicht Jeuking dadelik. Prijs 1/6, per Post 1/8.

Gezondheid Stroop, of Lever en Maag Middel. (Handels Merk Klok Toren). (Benaming Kopierecht). Het beste middel voor Galachtigheid, Leverkwalen, Hardlijvigheid, Slechte Spijsevrtering, Dispepsia, Misselikheid, Hartbranding, Winden, Zuur, Naarheid, Vomeren, Slechte Adem, Verlies van Eetlust, Geelkleur, Geelzucht, enz. Ook Rheunmatiek, Aambeien, Hoofdpijn, Duizeligheid, Eczema, Velziekten, Puistjes, Blaren, Slapeloosheid, Anaemia met Hardlijvigheid en alle andere kwalen veroorzaakt door een verdraaide werking van de Lever, Maag en Ingewanden, Geelziekte van Kinderen, enz. Prijs 3/-, per Post 3/6.

"Pynine" (Geregistreerd) **Inflamatie Olie.** De originele van uit een oud Afrikaans resept. Een uitmuntende praktiese en welbekende huisremedie voor alle soorten Inwendige Inflamatie, zoals Bronchitis, Hoesten, Verkoudenheid en Koortsigheid, Chroniese lastige Hoest, Asthma, Influenza, enz. Prijs 3/-, per post 4/6.

"Pynine" Poeders (Geregistreerd), geneest dadelik Hoofdpijn, Zinkings, enz. Een zeer goed en goedkoop geneesmiddel, en zeer voordelig. Een halve poeder zal binnen een paar minuten verlichting gevn. Zeer goed ook voor Rheumatisme, Sciatica, Rugpijn, Zere Keel, Tandpijn, Oorpijn, Verkoudenheid, Koortsigheid, enz. Gelijkelik heilzaam voor beide, kinderen en volwassenen. Prijs 2/-, per Post 2/2.

"Pynine" Smeersel (Geregistreerd), wrijft en de pijn zal binnen een paar minuten verdwijnen. Voor Rheumatisme, Jicht, Rugpijn, Sciatica, Zinkpijn, Hoofdpijn, Pleurodynia, Pampoentjes, Zere Rug, Stijve Nek, Verrekkingen, Bezeringen, Zenuw Pijnen, Stijfheid, Wintervoeten, enz. Prijs 2/6, per Post 2/10.

Pas op voor namaaksels. Verkrijgbaar bij alle apothekers en handelaars, of gezonden op ontvangst van geld, door de eigenaars, **Gezondheid Medicijn Maats.**, Apothekers, Adelaide, K.P.

Die krampachtige aanvallen van benauwdheid maken het leven van een lijder aan asthma ((aamborstigheid) een uitgerekte martelschap. Indien een vriend of kennis op deze manier gekweld wordt, vertel hem dan dat Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel is om verlichting te verschaffen dat verkrijgbaar is; een dosis ervan is volde om de stem banden los te maken en zodoende wordt het akelige gevoel van verstikking onmiddelik verdreven.

Het gevaar dat in de verontrustende aandoening van kinderen, Kroep, verscholen ligt, is, dat een ernstige aanval het kind kan doen stikken. Een veilig, heilzaam en zeker geneesmiddel is Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel, toegediend in dosissen naar gelang van de ouderdom van de lijder. Verlichting wordt onmiddelik verschaft. Geen moeder behoort ooit zonder een bottel ervan in huis te blijven.

Welk een aantal dwaze mensen zijn er vandaag in de stad te vinden, Ze hoesten en hoesten en zijn bijna half dood door de verkoudheid, ofschoon hulle verkoudheid genezen kan worden door het gebruik van een paar dosissen van dat welbekende medicijn, Woods' Beroemd Pepermunt Genesmiddel, waardoor ze in een korte tijd weer beter zouden zijn. Wij weten dat het zo is, omdat wij het geprobeerd hebben.